

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

VI. ÉVFOLYAM 1. SZÁM
2016. MÁRCIUS

350 Ft

KREISCHER NELLY

ÚJ TAVASZ

Még szürkék a fák, de már új rügyek
lapulnak a fázós, rőt ágakon.
Reggelente fagyos a kerti föld,
de napsugár csillan fűszálakon.

Jó, hosszan ácsorogni a fényben.
Jólesik elnézni kéklő eget.
Jó látni repdeső bogarakat,
s figyelni gyorsan úszó felleget.

Tavasza van. Érzem újra a tavaszt!
Bontakozik lelkemben szerelem.
Tízennyolc évem, boldog ifjúságom
újabb vágyakat ébresztett bennem.

Utazni, zakatol fülemben hang.
Utazni, csilingelik a fények.
Utazni, tudom, mondanád te is.
Utazni, látni ezernyi szépet!

Új rügyek, új színek csábítanak,
hatásukra éled az új érzés,
egy új szerelem új formáival.
Mennyi feleletre váró kérdés!

Évszámok kavarnak bennem,
életrajzi adatok, tételek.
Kísért érettségi lidérce,
s Tavaszom űzi a kísértetet.
Szorogás nem kapja meg lelkemet!

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA

Napsütésben vár
a robbanni készülő
fiatal faág.

Homályban a múlt,
de újra s újra felkel
a nap, mosolyog.

KOVÁCS F. ISTVÁN

MÁRCIUS

Akkor is tavasz volt,
Esőt hozó, rég várt pirkadat,
Szürke felhős égbolt
Áztatta a lázas arcokat.

Március jöttére
A szabadság fáklyalángja gyúlt,
Velünk él örökre
Tisztasága olthatatlanul.

Van, hogy elfeledjük
Azokat az ifjú arcokat,
Szokva ünnepejünk
Az akkori fényes álmokat.

Szürke napjainkban
Új tavaszra jöhet új remény,
Küzdelmes korunkban
Segíthet tán az a tiszta fény.

Hírt hozva előtted
Simogató enyhe szellő fut,
Vártuk érkezésed,
Könnyüléptű, kedves Március.

Márkus József: Erdei út

BŐHM ANDRÁS

STÁCIÓK

Honty Márta alkotásához

A tűzzománcod felragyog,
fényt vetve messzi múltra,
de ismerős, de ismerős
a szenvedések útja.
Arcul köpések, pofonok,
a semmivé alázás;
szavakkal szaggatott sebek,
a gúnnyal koronázás.
Kereszt alatt a lerogyás,
s auf-ra újra menni,
szánó, ha látja terhedet,
eljátszani, hogy semmi.
Oly ismerős a megvetés,
a póreség magánya;
veled a jóban osztozott
társaknak árulása.
A vériszapos meredély,
ki- s visszautak nélkül:
s a mának áldozott jövő?...
– az sem lesz menedékül.
És ismerős a gyengéd kéz,
a veronikakendő,
hűsíteni lázas homlokod
s hitedhez elegendő.
A jó, a két lator között,
ma már tán összegyúrva,
bordák közé szúrt ellenérv,
pengének elvakulva.
Tarkólövés s kerék alatt
csigolyák roppanása:
ó, Istenem, de ismerős
a jónak elbukása!

SZARVASSÁ NEM VÁLT FIÚ
DALA

Érzem, hogy engem
valahol várnak,
felém az erdők
ág-kart kitárnak.
Csobbanó forrás
oltaná szomjamat,
lombsűrűk hívnak
pihenni ottan.
El rejtenének
páfrányos mélyek,
titkaik között
megőriznének.
Avarja hullna
léptem nyomára,
senki ne tudja,
hol jár az árva.
Tartom az orrom
földszagú szélbe,
neszelek éjjel
unkazenére.
Álmomban tarka
réteket járok,
bokázok, féltve
minden virágot.
Madárra bízom,
emelik szárnyak,
repítik vágyam
oda, hol várnak.

BÍRÓ ANDRÁS

NAGYANYÁMRÓL

Ady-lány volt a nagyanyám,
Dalos, akár költő bátyja,
Mikor lány volt, piros szegfű,
S hogy megvénült, halványfényű
Rózsa virított hajába’.

Ady-lány volt a nagyanyám,
Százszor kértem, hogy daloljon,
S százszor dalolt bűgő hangján:
– Messze fenn a Maros partján,
Lassan lépkedett az alkony.

Ady-lány volt a nagyanyám,
Hangja most is visszaszáll még
Estelenként a fülembé,
Minttha sírna, búsan zengve
Száll, s belényög minden tájék.

Ady-lány volt a nagyanyám,
Dalos, akár költő bátyja,
Dalát most is elhallgatnám,
S álmodoznék sóhaj-dalán,
Míg ránk hullna est subája.

Ady-lány volt a nagyanyám,
– Álmodj, nyugodj, pihenj, csendbe’,
Unokád áll sírod fölött,
Rólad dalol – dala örök –,
Véled száll a végtelenbe.

PESTI TAVASZ

Jertek el, aztán nézzétek meg;
lássátok meg benne a szépet,
értsétek meg a füstös és poros
körutakon a
tavasz-meséket.

Álljatok meg előtte némán;
érezzétek, amint csókot ad,
s temessétek el lelketekben a
hamar sötétlő
tavaszlombokat.

És tudjátok meg, hogy életet hoz,
vidámságot, új reményt fakaszt.
Pestnek száműzött, télelkű népe,
öleld át csendben
a pesti tavaszt!

Kajtár László: Hit és szeretet

MÁJER JÓZSEF**AZ IDŐ NYOMÁBAN**

Pihen most a szemem.
Szemhéjamat nyilazza a fény.
Apró lampionok kóvályognak
a képzelet sötétkéek egén,
és kamikaze módjára
beolvadnak az élet és halál
pólusai közt ívelő szivárványba.

Lovas vágat a fakó fény útján.
Talán hírnök vagy száműzöttként bolyong,
és szüntelenül keresi önmagát?
Vajon miért siet?
Az út végén úgyis megoldásra lel,
és békejobbot nyújthat
a balgán vigyorgó sors felé.

Bűnbánat kuporog az élet fáján,
és csillogó, színes díszeket aggat
a fájdalom sűrű köpenyére.
Kitépi a sziszegő kígyó nyelvét,
lándzsát dob mindkét szemébe,
miközben Éva az almába harap,
és jóízűen csámcsog.

Csillag tövében árva fiú kuporog,
maszatos arcán könny csillog.
Vajon miért sírok?
A hadak most vonulnak.
Döng, dübörög az ormóttan csizma,
vérben izzik a sarló és kalapács.
Egy eltiport nemzet kínjában nyög.
Visszalapozom a naptárt:
ezerkilencszázötvenhat november...

Némán hallgatom a lányok kacagását.
Szüzek és kurtizánok,
csúnyácskák és gyönyörű szépek.
Mire közéjük érek, majd férfi leszek!
Szorítják a kezem.
A vágy dagonyázik buja ölü mélyén,
s imitt-amott felsikolt a kéz.
Hulló szirmok varázslatos paplanán
kegyetlenül kínos a bőség,
s a visszautasíthatatlan lehetőség
falánk parazitái ellepik szerelmes szívem.
Már nem fogják kezem.

A tér végtelenre tágul,
és egy elérhetetlen szegletében
helyet szorít elkalandozott vágyaimnak.
Befedi őket a rideg sötétség,
és az örök éjszakában kuporoghatnak,
míg egy örült vándor arra nem vetődik,
s feloldja a bűnhődés átkait.
Ebben a testben vágyak nélkül még nem éltem,
és most sem akarok!
Kajánul kacsint felém az idő,
kezével int, s én leszegett fejjel,
feltétlenül megadással követem.

FAZEKAS MAJOR GIZELLA**TAVASZODIK**

Szél röpül lován,
füttyörész, sívít.
Somos rétről idehallik.

Fölszárítja föld orcáját,
bezöldelli a ruháját,
beletúzi a virágát.

Kibújt már a kikerics
gyönyörű zöld ruhába,
rózsaszín a virága.

Itt a ragyogó tavasz,
hó mosdatta, szél szárítja,
napsugara ápolgatja.

Megtisztulva,
felüdülve
indul a tavaszi fénybe.

Napnak meleg sugara
rügyet fakaszt az ágra.
A természetbontakozás
gyönyörű, titkos álmodás.

A láthatatlan Isten csodás!

Így hazánknak is árja
induljon tavaszi lázba,
Isten rügyfakasztására!

Kajtár László: Ablak a falura

SZIRJÁK GYÖRGYI**REMÉNY VAGY HALÁL**

Sápadt arcokon lélek könnye hull,
szív megszakad, szép emlék nem fakul,
látom arcod, bőrömön siklik hideg kezéd,
állok némán, s borzongat hűvös leheleted.

Ó, te átkozott, vérszomjas halál,
csontujjad tép, pengéd szíven talál,
hagyj itt e földön, hisz van dolgom még elég,
nem éltem le, csupán az életem felét.

Hamvas fátylát takarja rám az éj,
a fátylon túl már nincsen szenvedély,
hiába a szó, vadul vonszol maga után,
ez az átkozott, kegyetlen, vérszomjas halál.

Keserűség, bánat kézen fogva jár,
elszállt bús remények, jövőnk messze száll,
eladott földünkön sok-sok idegen,
márvány alatt nyugszunk, csendben, hidegen.

Lehet jó vagy átkozott ez a való világ,
ma minden oly kusza, minden szétzilált,
de jöhet még egy szebb, egy boldogabb holnap,
hol a szerelmes együttlétek forrón átkarolnak.

Feledni kell, míg lehet, ezt a rút halált,
a végnapokig legalább hadd öleljelek át,
süssön édes napsugár szerelmünk ablakára,
emlékezzünk együtt... talán nem hiába.

Márkus József: Hullámzó ágak

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN

Forrás csörgedez,
nyárfa sárga fénye hull,
szivárványt fakaszt.

KÓSA MÁRTA**TAVASZUNK SZÍNEI**

Zsenge zöld
drága föld
rigók bolondos nótája
zengeti a tájat
récék
szelik szaporán
tompasárgán áradó vizük
ágaskodó gyertyaszirmok
tavaszi bódulatban
derűre biztatják
szaténszürke fellegek hadát

apró bogarak muzsikálnak
mindig ugyanazt
mégis
mindig másat
régli horzsolások
fájdalmas hegek
beszáradtak
nem tapad kezünkhöz
nedves
keserves bánat
szemünkben

új
fények
új

furcsán fellobogó lázak
szikráztatják
élettüzünk
pattogó
forróság-morzsák
létparázásra éhesen
perzselik fel mohón
borongós barna tegnapunk
maradékát
friss dalok
illatok
futnak felénk
elsodródott
régli nóták helyét átveszi a szél
s
hangot cserél

szemlecsukva hallgatom

zápor
fut szívemen át
csodatitkok
bársonyfekete leplét mossa
körtáncos tavaszvarázslat
szívpompás balzsam

gyógyír
menedék

nézem a folyót míg alkonyatba simulnak
halkuló vízmederre borulni kész
engedelmes ágak.

†JÁKI FERENC

RIGÓFÜTTY

Fütyből fontok füzért az új Nap nyakába.
 Fütypatak csobog be szobám ablakába.
 Egyetlen dallam sem járja úgy át lelkem,
 mint ez a rigófütyty, mely visszhangzik bennem.
 Fütyül, dalol vígan, egy cseppet sem fárad,
 vidám trilláiból életöröm árad.
 Ó, ha megfejtethném a rigófütyty titkát,
 talán megtalálnám a boldogság nyitját.
 Mintha azt súgná most nékem a természet,
 hogy a titkok nyitja: készül az új fészek.
 Szól a rigó szélben, szól, ha eső szakad,
 hajnalban, alkonyban dala meg nem szakad.
 Bárcsak én is tudnék ugyanígy örülni,
 mámoros boldogan dalolni, röpdülni!
 Oktalan kis rigók, okosítsatok fel:
 Hogy bármi történjék, daloljon a szívem!

LUDWIG GÉZA

ALIG HETVENHAT ÉV

Még csak hetvenhat év, hogy elért a jelen.
 Az első hetekre nem nagyon emlékezem.
 Az írások szerint Kassán ért a végzet,
 hogy gyanútlan szemem e világra nézett,
 s már akkor sírtam.

Voltam gyerek Miskolcon, Pécsen, Óbudán,
 medikus pesti egyetem orvoskarán,
 majd a hatalom szava Pápara küldött,
 ahol kórlapok közt tartottam az üngöt –
 két hétig bírtam.

Balatonfüredre vetett a szerencse,
 és a szakvizsgákat itt letettem rendre.
 A ranglétrát taposva lettem vezető
 egy osztály élén, bár nem voltam törtető,
 de mindig bíztam.

Leányunk akkor született, nagy örömré.
 A sorsom Pestre úzótt és innen Érdre,
 kíváncsi tekintet itt körzetben talál.
 Elragadta lányunk nyolc éve a halál –
 és újra sírtam.

Három évre rá a praxisom feladtam.
 Maradtam hívük, kiváló tisztelettel
 kétezer-tizenhat február havában.
 (S az asztalfióknak, hogy el ne felejtsem,
 gyakorta írtam.)

SZABÓ AIDA (JAMPA DROLMA)

LÁNGOKBAN ÁLL A VILÁG...

...folyik tüze, perzsel lángja,
 nő az Ego napról napra,
 köpünk, ütünk másra,
 magunkra, unva:
 tűnjön a suny'ba!
 Csak az „ÉN” van nagybetűvel,
 „úton” más térjen
 ki, mert az „ÉN” megy!
 Melle széles, lépte kényes,
 élte férges, bűze terjeng...
 tör be, emel el,
 sebesít, öl, lök, gyermeket,
 aggot félre.
 – Együttérés! Szeretet!
 Hová mész el?
 Erkölc?
 magasról koppan,
 szerzés célja lobban,
 szemében ég elvakítja,
 egyre jobban kaparintja,
 – kihál, kihalt
 az elég fogalma! –
 nő a vágy a habzsolásra,
 ezer testét csillogtatja:
 Lángokban Áll a Világ!
 folyik tüze, perzsel lángja,
 forog a sár, fröcsköl szennye,
 mocskol gennye...
 Lángokban Áll a Világ.

Márkus József: Lángoló

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA**KI SEGÍTI...?**

Veszni látszik ez a világ,
Vagy kedvetlen, ki sok borzalmát
látja csak,
S lábát, mint mocsár, húzza lefelé a bú,
s abban megragad?

A nap a füstfelhők fölött is ragyog,
S a szétrobbantott lélek nem bolyong, mint halott
elődje, mindig többet visz magával,
s megbékél e világgal.

Ki segíti őt? Mi segíti őt?
Lehet, hogy valamit kap,
s elrejti magában, mi kincsként hat,
s néha megcsillan, ha aranyat
lát? De nem, nem tudja, nem ismeri,
csak ismerős, csak keresi, kérdezi...
majd megnyugszik, hogy van egy fény,
s remél az én, szép nevén.

Kajtár László: Kék virágok

HABOS LÁSZLÓ

szeretetednek
elkésztett megvallása
sírkőre tett csók

PETRIK ISTVÁN**IDE**

Ide csöppentett a sors.
Én itt lettem magyar.
Ha a himnuszt hallgatom,
mindenkor felkavar...
Itt voltam boldog kisgyerek.
Magyar volt apám, anyám.
Jöhet bármilyen szélvihar,
én szeretlek, szép hazám.
Ismerem völgyeid, hegyeid,
A róna az otthonom.
Veled örülök, hogyha kell,
s a bánatod bánatom.
Láttam már külhont. Nem sokat.
Visszahúzott a szív.
Könnyes szemekkel rohanok,
ha a honvágy hazahív.
Ide csöppentett a sors.
Itt élnem és halmom kell.
Dobog a szív, s hangjára
a harangszó felel.
Itt áradnak a nagy folyók.
Ős nyugszik hant alatt.
Kérlek, jószágos Istenem,
hogy áldd meg a magyart!

NOVÁKOVICSNÉ TÓTH ICA**EGYEDÜL A TÓNÁL**

Az éj, a nagy madár,
kitárta szárnyait,
békésen szendereg a tó,
tükrébe csillagok néznek,
égi lidércfények.
Gyöngyként csillog
a hold,
a parton egyedül
állok,
fojt a magány,
a tóra révedek,
és sírok,
mint gyermek.
A vízre fészket rak
a csend,
tűnik tér és idő,
ködös kép a jelen,
s nem látni jövőt.
Fájó ez a csend,
halódnak álmaim,
az éjtől rettegek,
a vágyaktól félek,
s érzem,
ahogy elsuhan,
mellettem az élet.

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN

BOLDOGSÁG

Fogtad már kezedbe,
láttad ott lebegve
ősz fejed felett?
Birtokoltad ébren vagy
álmaidban, remélve,
ébredéskor ott lesz még veled?
Tettél érte vagy sem
olykor életedben,
hittél-e abban,
hogyan létezik és élte,
kíséri végig élted?
Hittél-e magadban?
Ha nem gondozzák, elszáll
gyorsan és nyomtalan.
A boldogság illanó esély,
tünékeny része életednek.
Magadból hívhatod elő,
légy nyitott.
Mástól ne várd,
neked kell tenni érte,
csípd meg a pillanatot,
és örülj neki,
mert már ma a tiéd lehet.
A pillanatot te idézed elő,
s éled meg a mindennapokban.
Ne várj a csodákra:
sikló selymekre
és édes illatokra,
csillogó gyémánt kövére,
palotára, gazdagságra,
királyfira, királylányra,
ne áhítsd a másét,
csak akkor a tiéd az érzés,
ha belőled árad a fény,
és átadod, átadhatod másnak.
A mosoly csak egy villanás,
de tőle boldogabb leszel,
s dagályként visszaárad.
Egy korty jó víz vagy bor,
egy csábos pillantás,
egy jókor kimondott szó,
egy váratlan találkozás,
egy ugratott kavics a tóban,
egy jó könyvolvasás.
Családom összetart?
Nem értem szól a lélekharang?
Okunk mindig van
boldognak vagy szomorúnak lenni.
Csak ezt ne mástól várjuk,
úgy nézzünk mindenre és mindenkire,
belőle tápláljuk saját boldogságunk.
Érezned kell, mert az élet
hamar megalégeli
az érzelmi restséget.
Beleveszel a körforgásba,
szédülve kapaszkodsz,
s mint a gyors körhintán
fel-felvillan a csábító fény,
de lehet, hogy sohasem találod.
Hová tűnik és
honnan jött,
elfoszlik a rőt köd,
mint mikor kisüt
a bársonyos nap
lélektelen világunk mögött.

FOLTÁNYI EMESE

BESZORULT LÉLEGZETEINK

Ölelem a párát,
Lábam ködfelhőkbe lóbázom,
Reggelre délután-illatból főzök
Neked teát,
Én töményen iszom cukorral,
Te hígan, napfényel,
Hangosan kortyolsz,
Kacaglak érte.

Ég-keresőset játszunk,
És az nyer,
Aki megtalálja a legkékebbet,
Vagy dérnek öltözünk,
Csipkedünk ujjainkkal,
Bíbor s kék bogycsókba szúrunk,
Nézzük, ahogy édesednek.

Fákat festünk még a kertbe,
Bús magyakra, jégvirágra
Tavaszt várunk,
Nagyon:
Te napokat számolsz,
Én toporgok lábammal a földön.

Fázunk,
Úgy s nagyon fázunk,
Pár ölelésből élünk,
Azzal is óvatoskodni kell,
Nehogy elfogyják az olvadás előtt,
Végül egyet beszoritunk,
Az én tudóm s a te tudód közé.

Ott próbálunk élni,
Ott,
A beszorult lélegzeteinkben.

WEGENAST RÓBERT

VIA DOLOROSA

VII.

Nem fáj,
Hogy elporlad
Fáradt kezem,
Hogy éhes hasam
Porhanyós földdé
Emészti
A férges mélység.
Nem félem
A testem pusztulását,
A rám omló
Fekete földet.

Vedd mindezt
Vissza tőlem,
Atyám!

De hagyd meg
A felkelő napot,
A tavaszi rétet,
A virágzó fát,
A vágott cédrus szagát.
A haragos tengert,

Hagyd meg nekem
A szépet,
A fájót,
A tisztát,

Hagyd meg a lelkelem
Vágyódó,
Élő öntudatát!

Kajtár László: Lesben

Dr. SELÉNDY BALÁZS

76

Életem alkonyán,
 hetvenhat évesen,
 nem érzem
 életem alkonyát.
 Köröttem dübörög az élet,
 ahogy apadó erőm engedi,
 részt veszek benne,
 és ámulva nézem
 óriási, szivárványos testét :
 ennyi! Még mennyi van,
 amit nem láttam!
 Utazom,
 lovaim, versek,
 másoké, enyéme,
 a megkülönböztetéshez
 néha szemüveg kell...

Az Őszikék
 másoknak íródtak,
 nekem az öregedés
 tavaszának
 rengetegében,
 a fák között
 óriási virágok nyílnak,
 illatuk mámorít,
 s újjászületve,
 kisgyerekként
 lépdelek felénk,
 mutatóujjam
 messzi előre kinyújtva...

Napjaim a homokóra
 pergő szemeivel
 kevesednek, tudom, hogy
 előbb-utóbb az ámulat
 és öröm helyett
 a félelem foglya leszek
 egy végtelenül hosszú, sötét pillanatra...

s ezért a percet megtisztelve
 szívom a nektárt,
 és reménykedem,
 hogy ízének emléke
 és az Ígéret
 ezen a múltékony
 örökkévalóságon
 átsegítenek,

amíg szemeim
 újra
 és végre
 kinyílnak.

HABOS LÁSZLÓ

DAL A SÁRBAN
 (válasz Zsirai László
 Egyetlen dal c. versére)

jöttek
 minden időben
 távoli tájról
 hősök költők
 papok tanok
 a szent béke dalával
 s hirdettek a bibliából
 utat égi urat
 kegyelmet
 szelídeknek jussot
 s hányszor kellett
 hogy a hírnök fusson
 mert szólt fegyver
 szállt rémült sikoly
 s folyt vér
 és menekült a nép
 hanyatt-homlok
 hátra hagyva
 hitet
 féltve őrzött kincset
 üllőn izzó ekevasat
 temetetlen halottakat
 és azt a megszaggatott
 sárba tiport dallamot

kihalt az üszkös táj
 csupán egy kőkereszt
 vigyáz véres utat
 míg a lomha idő figyel
 vár lankadatlan
 konok dallamokból szőtt
 himnuszra
 egy szelíd dalra
 a halhatatlanra
 reggel és este

Márkus József: Cunami

SZABÓ IMRE

ÚT, IGAZSÁG, ÉLET

Út keresése
Emberi dolog:
Folyton keresünk,
Mindig kutatunk...

Találsz magadtól
Járható utat,
Amely célba visz?
S tudod a célodat?!

Hol bolyongsz mindig?
Merre visz az utad?
Van, aki vezet,
Ki utat mutat?

Hallottál Róla,
Aki így szól rád:
„Én vagyok az Út!”
Ne keress tovább!

Jézus kiált így,
Nekünk Ő az Út,
És Őt követve
– Ki hisz – Mennybe jut.

Megleli itt Istent
– Ő mutatja meg –
Bebizonyítja:
Ő a SZERETET.

Úgy szerette Isten
Ezt a világot,
Szent Fiát adta,
S minket megváltott.

Aki Benne hisz,
Az el nem veszhet,
Ajándékba kap
Örök életet.

Erre készülj fel,
Erre törekedj,
Ő segít ebben:
Add át hát szíved!

Márkus József: Bogyós ág

TEMESI ÉVA

MOST ÉS
MINDÖRÖKKÉ...

Mióta elmentél,
a halál vesz körül.
Minden megváltozik,
minden átlényegül.
Kihunytak a fények,
megnőttek az árnyak,
hideg üres térben
sehol sem talállak.
Hol a melegséged,
hol a sugárzásod?
Veled elvesztettem
minden biztonságot.
Egyedül pörgök már,
falevél a szélben...
Hol van az öreg tölgy?
Nincs, aki megvédjen.
Lehunyt a szemem,
átölelsz, mint régen,
összegömbölyödöm
tested melegében.
Becsapom magamat,
nem valóság – álom.
Azt a volt életet
sehol sem találom.

Mindig visszavágyom!

RENDIK ZSUZSA

FÁJ...

Fáj, anyu,
Már nem tabu
A Halál –
A Fekete Madár.

Fáj, mama,
Az éjszaka.
Az Örök...
Görögnek a rögök...

Fáj az Élet.
Hús vagyok s véred,
S míg létet kérek –
Téged elért a Végzet.

De lesz Idő,
Egy eljövő,
Ott leszünk mind
Feledve kint,

Hogy ölelve, nevetve,
Örömben könnyezve
Újra –
Együtt nézzünk a Múltba...

De Most...

... fáj...
E kies táj...
Ám találkozunk,
Hisz örökké vagyunk.

BECK ZOLTÁN

ÚTKERESÉS

Hagytak-e valaha igazán szeretni,
Életutadon csakis jót keresni,
Bűnt, kárhozatot örökre feledni,
Kérdésedre választ mindig meglegelni?

Mikor bánkódtál, jobban bántottak,
Egyszerű kis lelked vélték gondnak,
Ha törekedtél olykor szépre, jóra,
Gondolni kellett mégis koporsóra.

Vezéred legyen az örök szeretet.
Mindenki tudja: ez kell Neked!
Hited elveszni sohase hagyj:
S örömmel majd nevetni hagyj!

BOZÓ PATRIK**A MANDALA VÉGTELEN ÁLOMÉNEKE**

kerekerdő,
 beteg kerekerdő.
 penészes fákkal,
 titokban lépdelő gyenge őzekkel,
 lassú, sűrű patakokkal,
 mikbe korhadó fák s kormos kövek vetnek gátakat,
 lomha fényét vesztett Tigrised
 minden éjszaka ordibál, s éhsége
 egész lényében fagyott, gonosz kézként rázza őt.
 kerekerdő, embered lusta,
 háza körül mocsokban hempereg minden pillanat.
 Egyedül él, ha vándor jár arra,
 féltéken sikoltozik Istenről, s fák mögé lapul,
 vagy nyers nyúl húsába harap.
 Vándorok, nők járnak arra, s értetlen lépdelnek tovább.

II.

Egy nap Imába kezd,
 s egy angyal érkezik a sűrűbe.
 Az ember füle, szeme csukva van,
 elveszett a favágásban,
 a magányban,
 a kételyek között.
 Az angyal megáldja erdejét,
 vele van, s lassan tisztítja a rengeteget
 türelmes együttérzésével.

III.

Az ember felkerekedik, kitisztítja épületét,
 le-leheveredik egy-egy fa alá,
 s a ritka lombok között a szágó felhőkkel tölti a délutánt.
 Megismeri a tigris, ki gyakran lopta el perceit,
 ki teleüvöltötte az erdőt, ha vándor érkezett –
 s megfürdette őt.
 Szíve az anygallal összenőtt,
 S hálásan borult lábai elé.
 Egy délután egy barlangra akadt, hol felesége még régen elrejt-
 zett,
 csontjain a Vágy, mint méregzöld, tüzes köd simult,
 s a férfi hazavitte őt, s a tigrissel békésen feküdtek a szív karjaiban.
 Mélyen meditációban,
 ölelve feküdtek hárman, a forgó napszakok ágyában,
 S a kozmosz bölcsessége felébresztette a szeretetükben nyugvó
 benső diadalt.
 A fák lerázták magukról álmukat, rügyet fakasztottak, s a harsanó
 figyelem az őzeket
 s az Életet is a ház, az ágy köré csábította.
 Kerekerdő,
 urad nem ember s nem angyal már.
 minden részed önmagában táncoló,
 egységet szuszogó dalnok,
 s néma harmóniád a megnevezhetetlen király.
 A férfi és a nő a tigrisen lovagol, üvöltve párzanak minden éjszaka.
 A fák szélben táncolók,
 az őzek nevetve rágcsálják a színes rügyeket,
 s óvó pillantásuk minden felhőt békével kísér át az erdő felett.
 Az angyal itt marad, segít, hogy felismerd a törvényt, hogy fel-
 ismerd a szívben rejlő beérkezett napot,
 S megértsd, hogy minden erdőt egyaránt ráz a dűvő fergeteg,
 hogy fáik, embereik egy szélben fürdetik arcukat,
 egy földre borulnak le a halál vagy az élet előtt,
 s hogy e leborulás csupán színjáték, mert minden létező bensőjében
 nyugszik e tisztelet s a tisztelni való Létező.

†Dr. LEHOCZKY GYŐZŐ**EMLÉKEZÉS
 A MÁRCIUSI IFJAKRA
 (1984. március 15-én)**

Sok évet megélt,
 Agg vándor vagyok.
 Mögöttem kort, szakmát,
 Nehéz éveket hagyok.

Kérgessé edzett a
 Szív, mi bennem él...
 Nekem a hír, siker,
 A pénz már semmit sem ér...

Szűkül világom,
 Elhal a vágy, az álom,
 Már nyolcvan év
 Terhe nyugszik e vállon.

És mégis könny ül
 Fáradt szemem sarkán,
 Ha emlékezem
 Március idusán...

Minő őserő volt az,
 Mi bennük élt?
 Vihart támasztott,
 És vállalt veszélyt...?

Varázsütésre
 Kardhoz ért a kar,
 És hősokeket termelt
 Az ős magyar ugar...?

Sarkából kifordult
 Egy tespedt világ,
 S a szívek mélyéig
 Hatolt a hősi láz....

Mily lélek volt az,
 Mely vulkán gyanánt
 E földből tört elő
 Petőfi szaván...?

És szebb lett a föld,
 Nemesebb a világ...
 A Te hangod adta meg
 E kor igaz szavát...

Minő tűz volt az,
 Mely áttört a kusza életen,
 Átnyúlt a népek nagy során,
 S lángot vet késő unokák szívében...?

Ha én, a késő utód,
 Petőfi sorsára nézek,
 Óriás életéből
 Sok mindent megértek...

MAGYAR ANDRÁS

ÉSZRE SE VETTEM

Varrógép pedálja álló nap nyomta a talpad.
Színes anyagokat szabta, vagdaltad, varrtad.
Ölelgetésemre, dédelgetésemre vártam
türelmetlenkedve, s karomat Érted kitártam.
Sírtam, és duzzogva, makacsul ráztam az ágyat.
Kényeztetésemre éreztem csábító vágyat.
Kezembe nyomtál egy érdekes rongyból font tárgyat,
s éneklő hangodra szemem lezárult, elbágyadt.
Felébredve újra dolgozni láttalak Téged.
Ujjaid alatt a sok szapora munka égett.
Magadhoz karoltál. Pár percig öleltél lágyan.
Ebédrel s anyai csókokkal oltottad vágyam.

Ahogy nőtem, és ahogy magasabb lettem,
vállid, térded, csípőd s vállaidat ölelhettem.
S lám egyszer csendesesen megállt a kattogó géped.
S nem mozdult pedálja. Üresen maradt a széked.
Elszakadt gépselyem rugalmasnak remélt szála,
s elmentél közülünk, fiatalságod dacára.
Itt hagyta minket, és ott vagy már a túlsó parton.
Nem érint meg vászon, gyapjú, se selyem, se karton.
Letted tőd, rádliid, szabászvonalzódát, orsód.
Eljött a végzeted, beteljesítve a sorsod.
Gyűszűk, cérnák, ollók, szabásminták, kréták, snittek
kusza vonalai Téged oly messzire vittek.
Már rég nem láthatlak. Nem érinthet meg a kezem.
Emlék-férceken át mégis Terád emlékezem.
Álmomban karolom géppedált taposó lábaid.
Ó, Édesanyám! Én úgy vágyódom Teutánad!
Csak most látom azt, mit akkor még észre se vettem,
hogymindig ott voltál, édesanyám, Te, mellettem.
Fülemben hallom a varrógép hangját s éneked.
S nem olvasod verset. Hiába írtam én Neked.
Az elvesztésedért mondd, nekünk vigaszt ki ad ma?
Nem lehet öröme két lányodba' s „kisfiadba”.

Kajtár László: A zene mindenkié

VARGA IMRE LAJOS

ROSSZKOR SZÜLETTEM

– gyermekkorom emlékére –

Rosszkor születtem, még dúlt a háború.
Honvéd apámat egy akna ölte meg.
Testét elfedte kétkönyöknyi homok,
és Budán dörögtek még a fegyverek.

Nagyapám rongyos ceignadrágban
egy rossz asztalon dohányt vagdosott,
és révült mosollyal ült a kerti széken.
A dohányfüstben békéről álmodott,

de tévedett, mert listára tették,
kivallatták a csizmás fogdmegek.
Anyám éjjel varrt, mosott, kötött,
hogymég éljen ő és két gyerek.

A belövéstől beázott a padlás,
és dohossá vált a többnapos kenyér.
Egyetlen cipőmnek kilyukadt a talpa,
rongy kabátomon keresztül fújta a szél.

Így nőtem fel, és gyűlöltem a sorsom.
Dacossá váltam, keménnyé, mint a kő,
gyermeklelkemre vasból raktam kérget
módszeresen, mint ki páncélinget sző.

De már hét évtized múlt azóta el,
az emlékek is szelidebbé váltak.
Rosszkor születtem, mint akkor annyian,
a kapott sebek már kevésbé fájnak.

DYLAN D. TIDES

KÁRTYAVÁR

Meg ne szólalj, ne is pislogj! Tartsd mélyen a sóhajod!
Sőt! Tudod, mit? Tűnj el innen! Mit vársz? Búcsú-szólamot?

Segítettél? Ugyan, kérlek! Néhány szintet felhúztál...
Na és aztán... Már nem kellesz! Jól tennéd, ha elhúznál...

A haragtól arcod lángol, talán sírsz is legbelül..
Azt hitted, hogy pont én bánok torz lényeddel emberül?

Ezer lapból kártyavárat... Nem ment volna egyedül...
De ezt csak mi ketten tudjuk, s nem félek, hogy kiderül!

Tudod, miért? Jó a lelked... Nem ártanál senkinek...
Éppen ezért maradsz mindig, mindenkinek ennyire...

Unlak most már. Vinnyogásod bántja fülem, s mit sem ér.
Nem tartok meg olyan kutyát, ami már csak enni kér!

Azt mondod, majd jön egy másik? Aljas? Önző? Pont, mint én,
s széjjelrúgja csodás váram, s ezt érdemlem? Kis hülyém!

Akkor halkán füttyentek majd, s már szökessz is nagyokat,
S hátalteleve, sárban csúszva, felszeded a lapokat...

Kockás sál

Van egy sálam.
 Szeptember idusától áll szerény személyem tulajdonában.
 „Nem volt mindig az enyém”
 A ruhafogas fölötti polcon foglalta el a többi érvényesülni kívánó sapka, kesztyű sál helyét.
 Most már itt őrzöm a szobámban
 A lehető legnagyobb biztonságban.
 Kötődöm hozzá.
 Mindig eszembe juttatja annak az okát,
 Hogy mitől óv, ő a védelmezőm.
 Az egyre jegesebb hidegtől,
 Az élettelenül dobogó szívektől,
 A jellegtelen, üres semmitmondó emberektől,
 Akiknek, mint falevelet, lelkét felkapta s magával ragadta a szél.
 Vajon megtalálják, míg beköszönt a reményvesztett tél?
 Mindig emlékeztet, hol vagyok jelen,
 Én még nem lehetek vérbefagyott tetem.
 Ha csak ránézek, eszembe jut, nem vagyok egyedül,
 Mellettem, bennem vannak, akik éltetnek, legbelül.
 A csípős őszi napokon hazaérve leteszem, és iszom egy jó forró borsmentateát,
 Mert megfagyok.
 Mert életben vagyok...

Sápi Luca
8. osztályos
Arany János Általános Iskola és Gimnázium
Százhalombatta

Sorsom, a Tűz

Sötétben születtem magány alkonyán,
 Testem, lelkem fátyol, halovány,
 Sorsom szüntelen űz,
 S mégis maradok tiszta, Tűz.

Rám taposnak idegen hadak,
 Barátim mennek, vagy ellenem maradnak,
 Hiába, sorsom tovább űz;
 Maradok konok lángú Tűz.

Körbevesz a határtalan semmi,
 Ami kell, mind az veszik ki.
 A világ magából is kiűz,
 Mert maradok maró Tűz.

S láng szívemben az örök ég,
 Izzó vas mind az emlék,
 Hamu papíron vörösen betűz:
 Sorsom, az égető Tűz.

Szatmári Kristóf
Arany János Általános Iskola és Gimnázium
Százhalombatta

Fény

„Este az utcai neonfény bevilágított az ablakomon, és az ágyban fekvé néztem az átsuhanó árnyképeket a falon...”
 Milyen különös. Az ember azt hinné, hogy álmodik. Egy rossz történet, amely agyadban élősködik, és nem hagy nyugodni. Álom, amelyből reggel, mikor megszólal a kakas, s a Nap csiklandozza arcod, lekúszik a talpadig, s ott elveszik. Kiszakadsz, és elfelejted. Csak arra emlékszel, hogy szép volt. Szép volt, mert mélyen aludtál, s közben vért izzadtál, sikítottál.
 Felszisszentem. Merengésemből a hideg, mocskos padló ébresztett. Lecsúsztam a fekhelyemről. A vacsorám maradvékában landoltam, amit már megrágtak a patkányok. Felnéztem. A cella ablakán beáradt a Holdfény. Mosolygott, de szeméből záporoztak a könnyek. Lecsorogtak a hideg kőfalra, egyenesen rám. Kezdtém megszokni, minden éjjel ilyen átlátszó, idegesítő. Azt hiszi, tudja, ki vagyok. Pedig engem nem ismer senki. Még én sem önmagam. Lelkem, akár a piramis, de sosem találok meg a múmiát benne. Legyintek, és visszamászom őrhelyemre, a priccsemre. A zsákot, amely párnám és fejedelmi takaróm is, most magamra húzom. Üvölteni akarok, de már beszélni sem tudok. Megszoktam, hogy csak én vagyok néma, mert zajos lakótársaim folyton hangozgatással kommunikálnak. Ők még tudnak fecsegni, zizegni, suttogni, ordítani. Jó nekik. Rápillantok a szemközti kövekre. Ott van a naptáram. Felkelek, és végigsimítom Januárt, Februárt, a Karácsonyt, a Napokat, a Hónapokat. Két, három vagy talán már több száz Éve is itt vagyok. Nem tudom. Az időérzésem cserbenhagyott.
 Egyedül állok az ablaknál. Kedélyesen rám nevet a Hold. Összeesek.

Évszakok
(Haikuk)**Tél**

Fagyos szél süvít,
 Pizsamás öröm egy kő,
 És szól a vekker.

Tavas

Szárnyal a fecske,
 Suhan. A végtelen vár.
 Elnyelte a felhő.

Nyár

Te ezerarcú,
 Lepkeszárnyú szívárvány.
 Ó, örök szépség.

Ősz

Lehull a levél,
 Még mindig nem tudom, hogy
 Kik az avarok.

Szigetvári Zsófia Petra
7. a. osztályos
ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium
Budapest

HAIKU, HAIBUN, HAIGA, WAKA, TANKA, RENGA

Téma: Emlék**Barabás Irén:**

Árnyék módjára
tünékeny egy-egy emlék.
Fáj a hiánya.

Múltunk emlék lesz,
jövők befogadhatja.
Átmenetileg.

Ki nem mondott szó
belülről felemészthet.
Nincs emlék róla.

Barna Júlia:

Múlt-fa lombjában
zizeg egyetlen levél
álom vagy emlék

A szembejövő
emléket felismerem
még él – kitérek

A csend emlékek
szimfóniáját játssza
árnyékok között

Fazekas Major Gizella:

Látod, megújul
a régi tárgy idővel,
emléket idéz.

Ha szépről, jóról
emlékezhetsz a múltra,
csak boldog lehetsz.

Ha rá emlékszel,
veled van Ő örökké,
a síron túl is.

Habos László:

Arcodról könnyet
magammal vittem messze
emlékét őrzöd

Csupán vágy szülte
hogy öleltél csókoltál
mégis szép emlék

Megbánva vétket
emlékezve a szóra
kenyeret törtem

Kreischer-Ruszin Kornélia:

Megkopott fotó.
Mi voltunk. Ifjúságunk
emlékmorzsája.

Tegnap még társ volt,
ma temetjük, siratjuk,
holnap már emlék.

Egy kép, hang, illat
eleveníti múltunk.
Emlékfoszlányok
formájában léteznek
megtörtént események.

Pergel Antal:

Ötven fölött

Kint és bent

Méz

Zivatar dörren.
Ifjúság forró nyara
távoli emlék.

Jeges szél szisszen.
Emlékek színes fénye
tavaszt varázsol.

Orgona nyílik.
Édes emléket ébreszt
akácvirágzás.

Szabó Aida (Jampa drolma):

Már nem is hallom,
és arca sem dereng fel –
tudom, mit szólna.

Habos kakaó,
vajás kalács, kuncogás;
foltos terítők.

Siető szellő
hűs lábnyomában hagyta
Tisza illatát.

Szigetvári Zsófia Petra:

Nagy labirintus
legsötétebb zugait
félek kinyitni

Rövid villanás,
semmi az egész, mégis
életem része

Csak ámulok a
tengernyi csodán, miket
régén átéltem

KOVÁCS F. ISTVÁN

MANYIKA RIGÓI

Csepelen laktunk akkor, kertes házban – apró udvarral, melyet csaknem teljesen betakart az öreg körtefa és egy kamaszkorú diófa lombja. Alattuk kör alakban elkerítve parányi kert, melynek szélein legényrózsa, dália és krizantém virágzott, közepét pedig Manyika gyorsan szaporodó eperrel ültette be. Utóbb ugyan kiderült számunkra, hogy az eper nem is eper, hanem szamáca, de mi megmaradtunk az eredeti elnevezésnél. A csipkés zöld levelek közül már a második évben előmosolygott néhány piros gyümölcs, de az „ültetvény” a harmadik évtől fordult igazán termőre. És a bajok is akkor kezdődtek!

A környéken szorgalmas, dolgos emberek éltek, akik kihasználva kertjeik minden négyzetméterét, cseresznye-, meggy-, szilvafák garmadáját ültették, szőlőlugasokat telepítettek, így kínálva terített asztalt az élelmes fekete-rigóknak.

Május végi délután volt, amikor munkahelyemről hazatérve, megszokott mozdulattal nyitottam ki a nyikorgó kiskaput, meghúzgáltam akkori kutyánk, Cézár – egy két-éves németjuhász – fülét, ki erre olyannyira igényt tartott, ha elfeledkeztem róla, félelmetes fogaival határozottan, de végtelenül finoman elkapta csuklómát. Párom a ház végében, a kertecske méternyi magas drótkerítésénél állt, és amikor közelebb értem, megláttam, hogy baj van. Tiszta kék szeme könnyben úszott, apró tenyerét felém nyújtotta, ajka lefelé görbült, mint a kisgyermeknek, mielőtt keserves sírásban törnek ki – kedves arca maga volt az ártatlan szomorúság. Kezében szétmarcangolt eperfoszlányok, hangjában elvékonyult sírós panasz:

– A rigók... a rigók ellopják az epremet! – hüppögte, és végleg eltörött a mécses, amikor táskámat letéve magamhoz öleltem.

– Majd elzavarjuk őket, kedves – mondtam kevés meggyőződéssel, mert ismertem a rigók kitarását –, majd elzavarjuk, meglátod. – És ő azonnal megnyugodott, mert lelkében is olyan volt, mint egy gyermek, végtelenül tiszta, ártatlan és naiv.

Másnap azonban alighanem kezdte felismerni ígéretem álságosságát, mert ismét pityeregve, de most már seprűvel a kezében találtam, mellyel a madarakat riogatta, és szemében nemcsak könnyek, hanem azok az apró villámok is megjelentek, amiket jól ismertem már, és tudtam, valamit tényleg tennem kell, ha nem akarom, hogy vihar legyen. Márpedig nem akartam!

A következő napon autóval mentem munkába, és hazafelé útba ejtettem a nagy kertészeti szakáruháza, hol mindent árultak, mi „szem-szájnak ingere”. Manyika ismét seprűvel fogadott, de szemében most könnyek helyett kérdő tekintet lakozott, én azonban ujjamat puha ajkára téve homlokon csókoltam, és meglepetést ígérve beküldtem a házba. A műanyag védőhálót fél óra alatt kifeszítettem a kerítés tetejére, és elégedetten szemléltem művemet, melyet Cézár is jóváhagyott, miután aprólékosan körbeszaglászta, majd az egyik rögzítő karót lepisilve jelezte, hogy az új létesítményt immár véglegesen fel-

tudatában büszkén ültem le a hátsó bejárat előtti lépcsőre, hova hamarosan mellém telepedett hitvesem is, és hálásan bújt hozzám, dicsérve ügyességemet és találékonyságomat.

– Na, most aztán a nyavalyás rigói éhen maradnak – jelentettem ki kárörvendően –, fogjanak gilisztát! – tettem még hozzá, átölelve Manyika vállát.

– Pedig milyen szépen tudnak énekelni – jegyezte meg ő rövid hallgatás után bizonytalanul, és mintha ezt akarná igazolni egy kis epertolvaj, gyönyörűen trillázva megszólalt a körtefa lombjai között.

– Énekeljenek is, az a dolguk! – feleltem, majd az ágak közé pillantva folytattam –, cifrázd csak, komám, vége az eperlakomának!

Másnap – vasárnap lévén – később ébredtem a szokásosnál, jólesően nyújtózkodva néztem a redőny résein bekukkantó reggeli napfény barázdáit, és hallgattam a madarakat. Úgy látszott, a rigókat nem viselte meg túlságosan az akciónk, mert ugyanolyan lelkesen fűjták, mint bármelyik derűs reggelen, de Manyikám nem volt sehol. Aztán a konyhába kilépve, a nyitott ajtó felől meghallottam puhán csengő, dallamos halk hangját, amint a kutyát oktatja:

– Megmondom neked, Cézár, ha bántod a madarakat, megpofozlak! Megértetted?! Nem az a te dolgod, hanem az, hogy a házat őrizd, tudod?! – Mezítláb voltam, így nem hallhatták, hogy az ajtóhoz lopakszom, ahol megállva elmosolyodtam a látványtól. Manyika ott ült, ahol előző este összebújva hallgattuk a madárfüttyöt. Mellette hasalt a kutya hegyesre állított fülekkel, és mindketten a pár méternyire lerakott műanyag tálcán falatozgató rigókat figyelték, akik minden félelem nélkül eszegették a feldarabolt epret. Időnként egy-egy darabbal felröppent egyikük, kinek aztán másik jött a helyébe. Hosszú percegig néztem a kedves jelenetet, átmelegedett szívvel, derűs lélekkel. A tálca később kiürült, a madarak odébbálltak, az én feleségem pedig pirosra gyúlt arccal mosolygott rám.

– Én csak... – kezdte zavartan, de nem hagytam, hogy folytassa, magamhoz vontam, és lezártam ajkát. Ám ezúttal nem az ujjammal...

Márkus József: Naplemente

MOLNÁRNÉ BODA MÁRIA

MITŐL BOLDOG?

Aznap reggel maga sem tudta, mi ez a benne ébredő boldogsághullám. Mélyről jött, s forrását nem ismerte. Csupán gondolatfoszlányok emlékeztették mindennapi dolgokra, eseményekre, árnyszerűen feltűnő személyekre, melyek valamiféle titokzatos fényben ragyogtak. A reggeli harmatfény megtörte a való világ átlagos látásmódját, s ebben az új fényben másként szemlélte a dolgokat.

A magány és a bensőjében meggyökeresedett emberarcok egyszerre tették boldoggá. Egészen apró dolgok. Villanásnyi pillanatok. Mint amikor az égből aláhulló vízcsepp összeér a tengervízzel. Az a pillanat. Mielőtt még belemerülne, s gyűrűket írna maga köré, megsokszorozva önmagát. Az a pillanat, amikor egyszerre lehet Egy, Minden és Semmi. Kicsit maga az Örökkévaló, a Kezdet és a Vég. Nagy szavak. Pedig ott rejtőznek a mindennapokban. Csak nem vesszük észre őket. Róluk álmodik a természet, őket éneklik meg a madarak, róluk suttognak a fák, s a téli kopasz ágakról arcunkba hulló hó dara üdesége. Róluk mesél a gyermekszem, a beteg barát elgyötört arcából sugárzó életerő fénye.

Boldogságcsepp rejtőzik a langyos kenyér illatában, a szánkban lágyan szétfoszló falat ízében, a reggeli ágy-meleg ölelő igenjében, az eggyé válás és elszakadás csendjében. A hirtelen szűnő zajban, ezer ránk szegeződő tekintet összpontosító, feszült figyelmében.

Ott simul a boldogság a gyűrött arcú újszülött kisimulatlan ráncaiban, az ökölbe szorított kezecskékből, az öregember homlokára mélyen bevésődött barázdákban, melyek némán mesélnek életről s elmúlásról.

Ezerarcú boldogság fénylik a halott ember kisimult arcán, melyről tovaillant a fájdalom, s az elmúlás görcei lágy, töretlen örökkévalósággá nemesültek.

Ott van az egymást kereső kezekben, az egymáshoz érés boldogító perceiben, a játék önfeledt derűjében, egy mélyről feltörő kiáltásban, melyet elnyel s megsokszoroz a víz. Így vagyunk egyek, s mégis végtelenül különbözőek egyetlen életcseppnyi boldogságban, melyet elnyel s vízszaver a sima víztükör.

ÁLOM VAGY VALÓSÁG? HOL A HATÁR?

Futok a havon. Talpam alatt ropog a téli szőnyeg. Néha mintha helyben futnék. A lábam nem engedelmeskedik. Megtorpan az emelkedőknél, s ingatag visszacsúszik. Felküzdöm magam. A hideg levegő dermedt árnyat von arcom köré. Más szemmel nézem a világot. Más valaki vagyok.

A fák ágai a magasban szinte egymásba érnek. Mint kéz a kézhez, érintésnyi távolságból súrolják egymást, s kaput vonnak magányos lépteim fölé.

Fut, fut, levegő...

Csend van. Az úton kidőlt fa ágai. Megkerülöm az akadályt, és folytatom. A tóparton köd nehezedik a jégkristállyá merevedett víz fölé. Part és víz, víz és part, tó és végtelen. Hol a határ? Szinte eggyé válok a tejfölszerű

köddel. Ha tovább mennék, talán megérinthetném a világ végét. Talán elérnék arra a pontra, ahol minden összeér mindennel, és ahol a semmi jelenti a mindent, a megsemmisülés pedig nem más, mint végtelenbe nyúló egyesülés önmagunkkal.

Már nem látom a határt. Futok tovább. Eltűnök a ködben.

Kajtár László: A Duna holtága ősszel

KARÁCSONY ISTVÁN

ÉLŐKÉP

Részlet a Szivárványhártya című könyvből

Mintha abból az ismert darabból, a „Tanítónő”-ből lépett volna elő. Olyan volt az öltözete, a hajformája, a viselkedése, s minden, de minden, amely olyan vonzóvá tette.

Éva, a tanítónő gyorsan szemfénye lett a falunak. Szoknyája szigorúan igazodott bokájához.

Mellének hullámait blúzának határozottsága igyekezett takargatni. Kezének szép ívű vonalait a tanítói mutatópálca szinte méltóságteljessé tette...

Nemcsak az isten háta mögötti falu jelen tanítója lett, de a közösségi élet szervezőjévé vált.

Addig a község „szellemi központja” a kocsmá volt, ahová a vasárnapi mise után bekerekedtek a bozontos, báránybekeccses legények... Ez a hely volt az, ahol a földi megváltás félzsódéros ügyeiről lehetett dönten... kinek-kinek a maga igénye szerint...

Szóval Éva, a tanítónő, sajtáságos stílusával, egy konzervatívabb arabeszkkel, a falu szellemi középpontjába penderült...

Lágy, nőies vonásait, testiségének minden apró rezdülése még vonzóbbá tette. Így Éva mint „jelenség” vonult be a falucska életébe.

Magánélete teljesen titokzatos volt. Erről a fátylat csak az a néhány „pletykafészek” próbálta lerántani, akik az éjszakánként fehér lovon hozzá érkező s hajnalban távozó „királyfi”-ről pampogott...

Éva női bájának minden árnyalatát „bedobta” egy-egy rendezvény megszervezésébe. Így új szint kaptak a

szüreti, a búcsúi bálók s a farsangi lakosokkal tartott mókás felvonulások.

A húsvéti királynő és a pünkösdi királyválasztás pedig új hagyományt teremtett. „Légyen hát karácsonyi áldás is!” – így a falubíró koccintásos kérése, amelynek megvalósítása, mármint az angyali áldás megtestesítése is Évára háru! Szervezte is lelkesen...

– Majd hogyan férnek el a népek a csöppnyi kultúrházban?

– Hogyan lesz majd a világítás a százéves lámpákkal?

– Hogy lehet majd azt a termet kifűteni az ásatag vas-kályhakkal?

– Elég lesz-e függönynek az a bársonytakaró, amit a betlehemes játéknál használtak?

Ezekre és még sok más kérdésre a válaszok a tanítónő lidérces álmaiban vajúdtak, de a téli hajnali derengés orátés harangszaváig meg is születtek...

Szenteste délutánján a falucska kultúrháza zsúfolásig megtelt. A bejáratot néhány unalmas villanykörte világította. A keréknyomok között levő vékonyka hórétég bambán morfondírozott, olvadjon-e vagy sem.

A kultúrotthonban izzott a hangulat. Gizike, a botcsinálta ruhatárosnő, funkciója teljes tudatában nyalábolta a bekecseket és kucsmákat. Pirosposzsgás arcáról sugárzott a vágyakozás, hogy az előadásra is szeretne bekukucskálni...

– Mennyből az angyal lejött hozzátok... – énekelték a színpadon levők, s a közönség egyszerre... majd Pásztorok, pásztorok... megannyi torok zengedezte a dicsőítő éneket, hogy Betlehembe sietve menvén lássátok, lássátok...

Sietve bement még három ember, akik némi fészkelődés után leültek a hátsó pótpadra...

Éva flitteres ruhájában, diszkrétre pingált, gyöngyöző, mosolygós arcával szinte mennybe szállt...

– Kedves jelenlevők, kedves vendégeink, engedjék meg, hogy bekönferáljam estünk fő műsorszámát...

Ahogy ezeket a szavakat mondta, maga sem tudta, hogy a mennyből most érkezett-e a földre, vagy a lelkesedő boldogság repíti a mennyekbe...

– Élőkép....

– Élőkép? – kérdezte az egyik öregember az első sorban a mellette ülőt. – Hogy hogy élőkép a végén?!!

– Tisztelt jelenlevők, ezt a műsorszámunkat úgy nézzék, hogy erre összpontosítottuk tudásunk, munkánk, lelkesedésünk legjavát..., mindenét!

Éva izgatottságában a mögötte levő bársonyfüggönybe kapaszkodott...

– Tehát következék a karácsonyi élőkép! – Ezzel félrelibbent, a függöny felment, s a nézők elé tárult az Élőkép. Csend... csend... csend...

A színpadon meleg fényvel bearanyozva megjelent a betlehemi Szentcsalád úgy, ahogyan azt az óvodában vagy a bibliai képeskönyvből megismertük: József, Mária, a Kisdéd no meg a pásztorok s a háromkirályok is.

A szerezcsenkirály arcáról már egy-két helyen olvadni kezdett a fekete krém...

Az egész élőkép-kompozícióban Mária volt a legelragadóbb: a szende szüziesség minden kellékével rendelkezett, s azok a kiceruzázott csodálatos kék szemek a fején

levő fátyollal teljes összhangban, a frissen vasalt ruházat által diszkrétre simított keblek, az az ájtatos, finom arc...

A dermedt csend után az első sorban levő szemüveges bátyó tenyereit összecsapta, s mint jelre, felzúgott a véget nem érő taps...

Éltették a szereplőket, de Évának, a rendezőnek is minden dicsőségből bőven kijutott.

– Éljen Éva! Éljen Éva! Éljen a mi drága tanítónőnk! Éljen, éljen!

Alig engedték le a tákolt színpadról, s amikor lejött, majd szétszedték.

– Évikém, maga az év sztárja! – ezt János bá' mondta vörösen pufók képével úgy, mint aki tudja magáról, hogy „ő a falu esze...”

Évát egyre kellemesebb forróság öntötte el... fúrta magának az utat a furcsa szagú emberek között a virágcsokorral, amelyet az isten tudja, ki varázsolt a kezébe...

– Évikém, drága tanítónő!

Már ment volna kifelé egy kis szabad levegő irányába, amikor egy csontos öreg kéz megragadta dindlis karját.

– Drága Évikém! – így a csontos kéz folytatásában levő púpos, öreg banya, aki úgy ragadta meg a tanítónőt, mintha Jancsi és Juliska boszorkánya lenne, s foghíjas száját csattogatva folytatta. – Drága Ilikém –, olyan felajzott volt, hogy kendője lecsúszott vén hátáról, s a tanítónő nevét is összekeverte...

– Ilikém, jó volt ez az egész –, hörögte tovább, miközben görbe botjával hadonászott. – Csak Szűz Máriának nem kellett volna Ágas Jucit betenni, aki tudja, kedveském, a falu legnagyobb..., hogy is mondjam, rosszlánya, rosszlány az a javából...!!!

VOTIN JÓZSEF

JÓ NAPOT ADJON ISTEN!

A kárász nem csak egy halfajta, hanem egy kis falu neve is a Mecsek keleti nyúlványától északra. Mellette van Magyaregregy, ott meg a Márévár romja. Vagyis inkább úgy helyes, hogy Kárász van Magyaregregy mellett, mert onnan mentünk amoda. Ugyanis arrafelé az a haza olyan tája, ahol lépten-nyomon találhat valami szépet vagy érdekeset az arra járó. Mint mi is, kiránduló gyerekekkel, úgy harminc évvel ezelőtt.

Kárásztól nem messze van egy másik falucska, Köblény. Úgy másfél órai gyaloglással értünk oda, és ballagtunk tovább úti célunk felé, keresztül a falu főutcáján. Az egyik udvarban, épp a kerítésen belül, a kerek kútból vizet húzott egy fejkendős néni. A csoportban én voltam a legidősebb, illendően köszöntem, és így tett az egész társaság.

– Jó napot kívánok!

– Jó napot adjon Isten – volt a válasza. De nem hagyta annyiban, még utánunk szólt:

– Álljanak csak meg! – És folytatta:

– Ne siessenek annyira! Látom, nem tudják, hogy maguknak meg kellett volna kérdezni, hogy vizet húz, néni? Mire én azt mondom, vizet húzok. Aztán én kérdezem: és maguk? Maguk kicsodák? Hová mennek?

Keresnek valakit? És így tudunk egy kicsit beszélgetni. Mert itt nálunk ez így szokás.

Így azután megálltunk, vizet is ittunk, és beszélgettünk egy kicsit. Arra is figyelmeztetett a néni, hogy ha a kapuk mellett látunk lócán üldögélő öregasszonyokat, jó hangosan köszönjük azoknak is.

– Mert ha nem köszönnek, vagy nem hallják, majd azt mondják, hogy maguk igen beképzelt városi emberek.

Vigyáztunk hát, hogy ne érje szó a ház elejét.

VÁROS LETT A FALU

Az utóbbi 30-40 évben nem csupán Érd lett faluból, helyesebben nagyközségből várossá, hanem az ország több tucat települése. Ez azonban sok esetben csak jogi (és következményeiben anyagi) előnyökkel járt, meg azzal, hogy az addig falusiak, és főleg az előljáróik!, immár városiaknak mondhatták büszkélkedve magukat.

Egy időben, igaz régebben, többször megfordultam a Duna-Tisza közén egy módosabb faluban. Rendszerint Regi néniéknél szálltam meg, akiket a plébános ajánlott házigazdáimnak. Neki nem volt házvezetője, magában élt az ürességtől kongó, poros épületben, és minden szabadkozásom és fogadkozásom ellenére nem akarta, hogy ott háljak meg. Beajánlott a szembeszomszédhoz. Regi néni már akkor sem volt fiatal asszony, úgy 15 évvel lehetett idősebb nálam. Férje is, ő is megtapasztalták a Nagy Testvér vendégszeretetét: 3-4 évig tartott a málenkij robot egy szibériai táborban, úgy, mint sok százezer magyar embernek akkoriban.

Az ember hallgatag volt, esténként csöndben pipázgattunk az eresz alatt, de a néni nem volt kimondottan hallgatag. Így azután, amikor ő is oda telepedett az ura mellé, jókat beszélgettünk. A házukról nagyon nem egyezett a véleményünk. Én kedveltem, megcsodáltam a takaros sváb házat. Még a török utáni betelepítésekkel épülhetett, a Helytartó Tanácstól a „telepesek” számára országosan érvényes előírásai szerint, úgy, mint a sakktábla-rendszerű egész falu szinte minden háza. Dicsértem a népi műemléki épület esztétikai értékeit. Regi néninek más volt a véleménye, szerinte „ez egy bóthajtásos istenátka, csak a gond van vele”.

Őtöle tudom, mit jelent egy közösség számára a várossá válás. Sommásan összefoglalta a változások lényegét:

– Most már mink is város vagyunk. Tudja, mit jelent? Egyszerű. Szarunk a közösbe, az utcán meg nem kell köszönni.

Kajtár László: Fjordok (Norvégia)

KÁRÁSZ TAMÁS

FRICIKE

Hétköznapi életem mozgató rugója, az alkotási vágy, némely napokon az érzékelhető legkisebb mértéket sem éri el. Vagyis semmihez sincs kedvem.

Nem jut eszembe se jó, se rossz, de ami között van, az sem. Lebegek a szellemi súlytalanságban. Nem rossz ez néha, állíthatja bárki. Pedig nem így van. Az általános letargia ugyanúgy kellemetlen, mint a szökőárként nyakunkba zúduló ezerféle fontos teendő.

Sőt még rosszabb! Elkerülni lehetetlen, mivel bármikor besettenkedhet a kert felőli ajtón, és hosszabb-rövidebb időre letáborozik. Okát nehéz megmagyarázni, valamint azt sem, meddig boldogít, boldogtalanít. Hirtelen a semmiből bukkan elő, és ahogyan jött, ugyanolyan gyorsan távozik. Csak bámulunk utána percekig értetlenül. Szép verőfényes nyári délutánon isten káromlása kapával a világ legprimitívebb, fejlődésben rögtön az elején végleg megrekedt szerszámmal munkába indulni. Az ezredforduló nyarán ért utol Isten verő keze.

Lehorgasztott fővel, vállamon a már említett fanyelűvel indultam a csupán kertészkedés nemes céljaira használatos építési telkünkre. A lakásból kilépve pár lépés után már egy kemence gyomrában éreztem magam a felforrósodott betonút jóvoltából. Meggondolatlan ember hagyja el csupán percekre is hűvös szobáját, hacsak a rosszindulatú szükség másképp nem rendelkezik. Zsebemben kapukulcsért kotorászva meghallottam settenkedő kis unokámat mögöttem. Neki is jobb lenne bent a hűvösön!

– Papi, tiszütött a napocka! – szólalt meg a gyermekvilág idillikus szóhasználatával. E kedves megállapítás valamennyire feledtette a pokoli forróságot.

– Hát bizony kisütött, de nagyon is. Menjél vissza mamihoz a szobába. Itt kinn nagyon meleg van! Szót fogadott. A kis kapun kilépve megálltam platánfánk árnyékában, körülnéztem, hátha egy ismerőst üdvözölhetek közletről, távolról. „Ki időt nyer, életet nyer” – gondoltam.

Még most is ott álldogálnék az árnyékban egyszerű fegyverzetemmel, ha az a bizonyos verő kéz nem tuszkolt volna tovább a járdán. Lassan, ösztönösen lépegettem, mint egy gépember, és a nap melege pár lépés után már kezdett elviselhetetlen lenni.

Még tíz méter és megérkezem.

Ám ekkor megpillantottam az egyik ház kerítésének betonlábazatán egy öklömnnyi kismacskát. Fejét kissé előre-lefelé tartva időnként keservesen nyávogott. Tarka bundája piszkos volt, szeme csukott. Rám ügyet sem vetett, pedig hosszú percekben át nézegettem fölfele hajolva egészen közletről. Nagy bajban volt a csöpp állat!! Szomorú látvány így, magányosan elhagyatottan. Talán az anyját hívja, hisz ezt teszi ember, állat egyaránt, ha sorsa aggasztó. Lassan tovább indultam.

A kapálás a vártnál gyorsabban haladt, miközben a kismacska járt az eszemben. Az anyja visszatalált-e kölykéhez? Honnan került oda egyáltalán? Ki lehet a gazdája? Hamar befejeztem a munkát, és gyors léptekkel elindultam hazafelé.

Abban reménykedtem egy kicsit, hogy a kismacska még

megvan. Néhány lépés után már láttam is. Ott van, ahol elbúcsúztam tőle.

Nem került elő az anyja! Óvatosan derékon fogtam jobb kezemmel, mire ő hátrafordult, és megharapta a mutatóujjamat. Nem engedte el, amíg le nem tettem, és közben fújt rám.

Váratlanul ért a kis jószág ilyen kemény ellenállása. Mentési próbálkozásomat szabadsága csorbításának vélte. Kiserkent a vér kis fogai nyomán. Ez a kis jószág még nem látott embert!

Egyik ismerősöm felfigyelt kismacszkázó tevékenységemre, és hamarosan egy munkakesztyűvel tért vissza. Ebbe is beleharapott, de az ujjamat nem érte el a kis foga, Tisztességesen védekezett szabadságát veszélyeztető magatartásommal szemben. Reménytelen helyzeténél többre becsülte a szabadságot. Kezdtém tisztelni és szeretni.

Boldogan vittem haza, és bemutattam családomnak. Ők is örültek neki. Sok éven át volt kedves, hízelkedő háziállatunk Fricike, mert hát ezt a nevet kapta.

Csak hozzám ragaszkodott mindenáron, a többi családtag közeledését bizalmatlanul fogadta. Szilárd egyéniségét megőrizte haláláig.

HORVÁTH LILLA

TUDOM

Tudom, hogy soha semmi nem lehet tökéletes. Senki nem született zseninek, mindenkinek vannak hibái. Senki sem lehet tökéletes, mégis mindenki erre törekszik. De senki nem tudja, hiába.

Tudom, hogy az életben minden egyensúlyban van: jóra és rosszra egyaránt szükségünk van. A kettő egyet tesz ki, a két ellentét semlegesíti egymást. Egy jót rossz követ s egy rosszat jó.

Tudom, hogy a fájdalom valójában jó, a hibáinkból tanulunk, és néha el kell esnünk azért, hogy újra talpra tudjunk állni.

Tudom, hogy a fájdalom és minden rossz az élet szerves része.

Tudom, hogy az élet folyamatos küzdelem, amit soha nem lehet feladni. Van, hogy nem sikerül egy csata. Van, hogy elbukunk. De utána újból talpra állunk, mert a küzdelemnek sose lehet vége, és a háborút nem lehet befejezni. Mindig újabb és újabb harc veszi kezdetét, újabb és újabb küzdelem vár ránk.

Tudom, hogy néha az élet sötét és kietlen. Ilyenkor az álmok közé kell menekülni, hogy a világ megszépüljön. De ott nem lehet örökké élni, csupán egy rövid ideig. Aki túl sok időt tölt ott, annak az egész világ romokba dől.

Tudom, hogy álom és valóság, nappal és éj, fény és sötét egymást változtatják, egymást kergetik, de soha nem győz egyik sem a másik felett. Mindkettőre szükség van, de egyiket sem lehet a másik fölé rendelni vagy kizárni. Mindkettő csupán fél, ketten együtt egésznek tesznek ki.

Tudom, hogy a jó dolgok azok, mikért érdemes élni, de nem lehet csupán ezekre ráépíteni egy életet, mert váza a levegőben állna, és egy idő után összedőlne. Kell neki egy kemény, rideg, szigorú, de erős tartóváz, melyet küzde-

lemmel építünk fel.

Tudom, hogy vannak olyan dolgok, amelyekért érdemes élni. Azt hiszem, tudom is, melyek ezek, de lehet, hogy tévedek, mert még túl fiatal vagyok ehhez. Egy gyerek vagyok, aki fel akar nőni.

Tudni akarom, milyen a világ odakint. Tudni akarom, miért kell küzdeni. Tudni akarom, miért nem helyettesíthetik az álmok az életet. Tudni akarom, miért van az, hogy rengetegen sírnak amiatt, hogy az élet kegyetlen. Tudni akarom, miért van az, hogy ezek ellenére sem adják fel, letörlik a könnyeiket, és felszegett állal várják az újabb kihívást. Tudni akarom, mi az, amiért érdemes küzdeni. Tudni akarom, milyen az Élet.

VARGA IMRE LAJOS

HARANGJÁTÉK

Mostanában sűrűn kell utaznom. Anyám, aki egyedül él egy ** megyei kisvárosban, majdnem kilencvenesztendő. Igyekszik ellátni magát, bár járni már csak járókerettel képes, de az őseitől örökölt konok természete nem enged beleszólást az évtizedek alatt saját maga által kialakított életrendjébe. Igaz, az unokái sűrűn megfordulnak nála, már amennyire idejük engedi, de vannak napok, amikor senki sem nyitja rá a kaput. Magam több mint száz kilométerre lakom tőle, egészségileg sem állok valami jól, de mostanában hetente látogatom, pedig az átszállásokkal tarkított hosszú és vontatott utazás nagyon elfáraszt. De megyek, mint a megszállott, mindig ugyanazzal a vonattal.

A vonat zsúfolt. A fürkékben minden hely foglalt. Nem csoda, hétköznap van, s ez egy kora reggeli járat. Átvergődök a folyosón álló utasok között a földre rakott csomagokat kerülgetve. Így jutok el a kocsis utolsó fürkéjéhez, ahol megdöbbenésemre bőven van hely, csak két ember üldögél benne. Dohányzó. A fürkében vágni lehet a füstöt, de nincs más választásom, ha nem akarok egy hosszú órát álldogálni a zsúfolt folyosón, így hát betelepítem. Az ajtó mellé ülök, és résnyire nyitva hagyom, mert erősen bízik abban, hogy itt talán hozzájutok némi levegőhöz. Elszánt érkezésemet látva az ablak melletti utas, olyan negyven körüli férfi, előzékenyen elnyomja a csikket, miközben utolsó kortyol a kezében tartott dobozos sörből. Aztán beleejti a még füstölgő csonkot, majd egyetlen szorítással összeroppantja az egészet. Már ténny is bele az ablak alatti tárolóba, de annak csak a helyét látja. Két hétrét görbített csavar, amely hajdanában odaerősítette, arról árulkodik, hogy valaki bánatában vagy jókedvében már régen letépte. Így hát feláll, megráncigálja a nehezen lecsúszó ablakot, és az összenyomorított dobozt nagy lendülettel kihajítja. Az bukfacezve kirepül, vele együtt örvénylőn tódul ki a fürkében megsűrűsödött dohányfüst. Szerencsére az ablak nem húzható vissza. Kinn még jó idő van, és a beáramló friss levegő a korai ősze jellegzetes illatait is magával hozza. Nézem az elfutó tájat, és csak félfüllel hallgatom útitársaim beszélgetését. Valami harangjátékról beszélnek. Összehasonlításokat

tesznek, vitatják egymás véleményét. A dohányos, aki Kecskemétre tart, merő lokálpatriotizmustól áthatva a saját városát tartja legszebbnek, bár elismeri, hogy a szegedi sem kutya. Akit meggyőzni akar, kis, kövér ember, nála jóval idősebb. Nagy barna táskáját, amit ki tudja, mivel degeszre tömött, nem törődve a nyilvánvaló kényelmetlenséggel, féltőn a lába közé szorítja. Kezével izgatottan hadonászva nyomatékosítja a dohányoshoz intézett szavait:

– Én mondom magának, hogy az öcsödinek nincs párja. Azok a harangok, úgy mondják, színezüsből vannak. Én ezt megbízható emberektől hallottam. Valaki, a nevére már nem emlékszem, pedig említették, hogy ki, fogadalomból csináltatta még negyvenkilencben. Uram, az aztán a csoda. Egyszer menjen el, hallgassa meg, érdemes, nekem eliheti!

– Színezüst!? Nem készítenek abból harangot, Bátyám, ez csak olyan mendemonda! A kecskeméti, az igen, annak nemigen van párja. Amikor a mostani feleségemmel esküdtünk, az egész szertartás alatt végig zengett-bongott. A sógor fel is vette videóra, maradjon meg emlékek.

– A pesti Bazilikáé is szép! Azt hallotta már? Ott lakom nem messze tőle, ha megszólal, mindig kinyitom az ablakot. Akkor lehet legjobban hallani.

– Én nem lakom bent a városban – mondja a dohányos –, kint lakom a tanyán. Az apáméknak a háború előtt volt arrafelé egy kisebb birtokuk. Tizenkét hold, sovány homok. Nekem hál' istennek szerencsém volt. Amikor jött a privatizáció, bagóért jutottam egy jó darab földhöz. Volt ismeretségem, néhány jó emberem itt is, ott is. Valamivel többet, mint ötven hektárt sikerült összeszedgetnem. Ebből majd harminc hektár egy tagban. A tanya mellett két hektár erdő. Akác. Kitelik belőle bőven a tüzelő...

– Az a jó – bólogat az öreg, és látszik a szemén, hogy szeretne visszatérni az előbbi témához, mert mint utazó embernek még számtalan ilyen és hasonló élmény van a tarsolyában, amit szeretne valakinek elmondani. – Csak azt nem értem, hogy bírják ott a várostól távol, egyedül az asszonnal. Én megbolondulnék, egy hétig se bírnám ki!

– Az asszony is ezt mondja! Ott is maradt a városi házban, én meg csak hétvégén megyek haza. Hétközben kint élek. Van két emberem: István meg a János. A vezetéknevüket ne kérdezze. Nem tudom. Én sem kérdeztem tőlük soha. Jánost innen Pestről hoztam magammal. Hajléktalan volt a szerencsétlen. Olyan magánakvaló. Még harapófogóval sem lehet belőle kihúzni belőle a szót, de az állatokhoz ért. István más. Az tanult ember és nagyon-nagyon becsületes. Akár a pénzem is rábízhatnám. Mindkettő hálás, hogy befogadtam. Nekem meg megéri. Fizetést nem kapnak. Étél, ital, szállás, ez minden, de a munkát megkövetelem. Szegény anyám mindig azt mondta: Józsi, neked arany szíved van, olyan vagy, mint drága jó apád.. A dohányos elérzékenyülten mondja az utolsó mondatot, keze fejével megtörölve a szemét, a hangja megcsuklik:

– Sajnos, ő sincs már! Most viszem haza szegényt – simítja meg az üléstámlához támasztott reklámszatyorba rejtett szögletes műanyagdobozt, a nemlét profán bizonyítékát. Az útitárs kérdőn néz rá, és a dohányosból ömlik a szó:

– Egy hónapja történt. A szomszéd házban lakott az anyám, két éve vettük meg a régi háza helyett. Legyen a

közelünkben – ez volt a feleségem véleménye is. Ők jól megvoltak egymással. Anyám szinte jobban szerette talán, mint engem. Akkor is neki sütötte kedvenc süteményét, amikor a tragédia történt. A sütés alatt valami okból kialudt a láng, és csak ömlött a gáz. Anyám nem vette észre gázömlést. Tudja milyenek ezek az egyszerű, vidéki asszonyok. Gyufát gyújtott. A fél ház összedőlt. Harmadfokú égési sérülésekkel vitték kórházba. Szörnyű fájdalmak voltak, hiába altatták. Egy hétig kínlódott, és azután mindennek vége lett. Apám mellé temetjük, mindig oda vágyott... Azt kérdezi, hogy miért én viszem haza? Bátyám, a temetkezési vállalkozás ötvenezret kért volna a hazaszállításért, nekem az út oda-vissza ötezer. A mai világban vigyázni kell a pénzre, de azért majd meghúzatom a harangokat, szeretem hallgatni őket. – Azt hiszem mondott még valamit, amire az öreg sűrűn bólogatni kezdett, de hogy mit, azt már nem hallottam, mert vonat a bejáratú váltókon át nagy zajt csapva robogott be az állomásra. A dohányos leszálláshoz készülődött. Gyengéden felemelte a reklámszatyrot, és szinte csak magának mondta:

– Hazaértünk. Leszállunk, Édesanyám!

KOVÁCS SÁNDORNÉ

bogácsi mesegyűjtése

LEMENT AZ ING ÁRA

Az egyszeri embernek valami fontos dolga akadt a városban. Mondta neki a felesége, hogy ha már beutazik a városba, vegyen magának egy-két inget is. Odaadta neki a pénzt is. Már alkonyodott, mikor emberünk hazaért, a felesége látni szerette volna a megvásárolt ingeket:

– Mutassa már kend az ingeket, hadd lássam, jól választott-e.

– Nem tudom megmutatni – felelte mentegetőzve a férj –, mert annak lement az ára.

– Hát akkor mért nem vettél? – érdeklődött emelkedett hangon az asszony.

– Azért, mert az ing ára nem úgy ment le, ahogyan te gondolod, hanem a torkomon.

RÉSZEG ASSZONY A BÚCSÚN

Egy asszony elment a búcsúba. Ott úgy megáztatta a száját a borban, hogy a lába rogyadozott, a feje meg szédült. Megijedt, hogy ebben a gyarló állapotban nem lesz ereje hazáig vánszorogni. Az út mellett kápolna állott, melyet Szent Anna tiszteletére emeltek.

Betért a kápolnába imádkozni. Mikor az oltár elé térdelt, a szédülés még komiszabbul nyomorgatta. Úgy rémlett neki, mintha az oltár szép lassan forogna körülötte.

Ezen elmélkedett, s hangos szóval ekként fohászzkodott: – Ő, boldogságos Szent Anna, nem vagyok én méltó erre a megtiszteltetésre. Azért jöttem ide, hogy magam járjam körül az oltárt, s nem azért, hogy az oltár járjon körbe engem, gyarló fehérszemélyt.

PERGEL ANTAL

VÁGÁNYZÁR

Mottó:

1942-43-ban az évszázad egyik leghidegebb tele volt. Januárban három napig hullott a hó. Méteres fehér paplan borult az országra, de a vonatok csak a harmadik napon kezdtek késni. Háború volt, a vasútnak azonban működnie kellett.

Ma már nincsenek olyan kemény telek, s a vasúti technika is jelentősen fejlődött. Ennek ellenére időnként kaotikus a helyzet a vasútnál.

Augusztus végén Pécsre kellett utaznom egy országos konferenciára. Előző este Érd felsőn jegyet vettem az intercityre. Kora reggel a hangosbemondón közölték az utasokkal, hogy az érkező személyvonat egyik része Dombóvárig, a másik pedig Sárbogárdig közlekedik. Sárbogárdon kellett felszállnom az intercityre, a gyakorlatban ez közel egy órás utazást jelentett a személyvonattal. Százhalombattánál járt a vonat, amikor a jegyet kérte a kalauznő.

– A vonat melyik része is megy Sárbogárdig? – kérdeztem.

A kalauz csodálkozva nézett rám.

– Egyik sem. A vonat csak Pusztaszabolcsig megy, mivel Sárbogárdig vágányzár van. Pusztaszabolcsra viszont nem áll meg az expressz.

– És hogy érem el akkor a Pécsre közlekedő intercityt?

– Azt sehoggy sem – közölte lakonikusan a MÁV képviselője. Két órát kell várnia, akkor megy a következő pécsi expressz. Önnek kellett volna tudnia, hogy vágányzár van.

– Ezt komolyan gondolja? Miért adta ki a pénztáros a jegyet? Ő vasutas, mégsem említette a vágányzárát.

A kalauz csak vállat vont.

– Az állomáson van egy fehér hirdetés, nem olvasta?

– Nem, hölgyem, én egy sárga papírt olvastam, amelyre az volt írva, hogy menetrend.

– Márpedig az utasoknak mindig meg kell kérdeznük, hogy amelyik vonalon utaznak, ott van-e vágányzár.

Ezzel az érveléssel szemben nem láttam értelmét további vitának.

Alaposan fölpraprikázva szálltam le a Pusztaszabolcsra a vonatról, amely valóban nem közlekedett tovább.

– Beszélhetnék az állomásfőnökkel? – kérdeztem az egyik vasutast.

– Természetesen, itt van az irodában – válaszolta készségesen.

Középkorú, civil ruhás hölgy fogadott. Azonnal rázúdítottam sérelmeimet, lobogtatva az intercityre szóló érvényes jegyemet.

– Még a vonat érkezésekor is azt mondták be, hogy a vonat Dombóvárig és Sárbogárdig közlekedik, milyen utastájékoztatás ez a 21. században? – érveltem.

– Nem tehetek róla, Érd felső nem hozzánk tartozik.

– Útközben nem mentünk át semmilyen határon, és a sínek is mintha folytatálagosak lennének – erősödött bennem a düh.

– Úgy gondolja, hogy két órán át itt ülök, és nézem, hogy megy el az intercity, amelyre a kolléganője kiadta a jegyet?

– Sajnálom, de mit tehetnénk?

– Például megállíthatnák itt az expresszt.

Az állomásfőnök elsápadt.

– Azt nem lehet. Ilyen még nem fordult elő – mondta kétségbeesetten.

– Én már láttam olyat, hogy azért állt meg a vonat, hogy föladják a mozdonyvezetőnek az ebédjét.

– Valóban előfordult ilyen eset, de nem intercityvel.

– Forgalmi okok miatt is megállhatna a vonat – gyötörtem tovább az állomásfőnököt.

– Nem, az lehetetlen. Panaszt tehet, ha gondolja.

– Gondolom. Grafomán alkat vagyok, hol a papír?

– Máris szólok a pénztáros kolléganőmnek.

– Tudja, a legfőbb probléma az utasok megfelelő tájékoztatásának hiánya. Ha tudok a vágányzáról, akkor Kelenföldön szálltam volna föl az intercityre. A második világháború idején a vasút kevés információt adott ki, hogy a kémekek ne tudják értesíteni az amerikai bombázókat. Ez év május 8-án, de legkésőbb 9-én volt éppen hetven éve, hogy Európában véget ért a háború, csak tapasztalataim szerint Önök ezt még nem vették észre.

Közben beértünk a váróterembe, ahol a falak visszhangozták a szavaimat.

– Tíz órára Pécsre kellene érnem, mert ott várnak. Ez az eset megér egy újságcikket, és meg is írom. A fél ország önökön fog kacagni, és belezöldül Érd felső és Pusztaszabolcs között valamennyi vasutas.

Fiatal vasutasnő lépett hozzám.

– Panaszt kíván tenni?

– Feltett szándékom. Időm van, tollat is hoztam, csak papírt kérek.

A vasutas bólintott, majd bement az irodájába. Az állomásfőnök kétségbeesetten állt az iroda előtt. Néhány perc elteltével a pénztáros kijött, és valamit súgott az állomásfőnöknek.

– Legyen szíves, menjen ki a forgalmi iroda elé, és üljön le a padra – mondta az állomásfőnök. – A kolléganőm megbeszélte a feletteseinkkel, hogy megállítják az intercityt. Az első kocsiját éppen önnel szemben lesz, csak fel kell szállnia. Kíván-e panaszt tenni?

– Úgy gondolom, hogy az egyetlen helyes megoldást választották. Így engem kár nem ér, ezért panaszt sem teszek.

Az állomásfőnök láthatóan megkönnyebbült, és bement az irodájába. Néhány perc múlva begördült az intercity. Az első kocsiját éppen velem szemben állt meg. A kalauz már várt, s mutatta, hogy hova üljek. Elindult a vonat, s festői látvány tárult elém. A forgalmi iroda előtt állt ünnepélyesen az állomásfőnök és két másik vasutas. Sötétkék egyenruhájukon csillogtak az arany színű gombok és paszományok. Piros sapkájuk alatt arcuk a jól végzett munka örömét tükrözte.

Kora este indultam vissza Pécsről.

– Két kérdésem van – mondtam a pénztárosnak.

– Az egyik, hogy mikor ér az intercity Pusztaszabolcsra?

– És mi a másik? – kérdezte a vasutas.

– Van-e vágányzár?

MALENKIJ ROBOT

1944 végén és 1945 elején Érd 20. századi történelmének letragikusabb eseményei zajlottak. 1944. december 5-től december 24-ig a település a második világháború frontvonalában volt. A Budapestet védő magyar és német csapatok igyekeztek föltartóztatni a 2. és 3. Ukrán Front egységeit. December 4-én a 2. Ukrán Front 46. hadserege Érd és Adony között erőszakos átkelést kezdett a Dunán. Másnap Százhalombatta felől már Érd ófalui részébe jutottak a szovjet csapatok.

A lakosság igyekezett az óvóhelyeken átvészelni az oda-vissza hullámzó harcokat. December 24-én a település teljes egészében szovjet megszállás alá került. Úgy tűnt, az érdek számára véget ért a háború, kevesen gondolták, hogy a megszállók hozta „béke” embertelenebb lehet, mint a frontvonalban töltött napok.

A szovjet katonák kegyetlenkedéseiről szóló hírek már jóval Érdre érkezésük előtt közismertek voltak. A Vörös Hadsereg katonái az elfoglalt területeken raboltak, fosztogattak, nem tisztelve az emberi értékeket. A nemzetközi egyezményeket csak papírrongynak tekintették, s minden előírását megszegték.

Az érdek ennek ellenére élni akartak. Kevés volt az élelmiszer, alig volt munka, s Budapesten még dörögtek a fegyverek. A lakosság számára minden munkaalkalom a túlélés lehetőségét jelentette.

Ezt használták ki a megszállók, s 1945. május 8-ára az érdi vásártérre hívták a község munkaképes férfijait. A hírek „malenkij robotról”, azaz kis munkáról szóltak. Ez a gyakorlatban a megszállók számára végzett, rövid ideig tartó munkát jelentett, amelyről az abban résztvevők gyakran igazolást is kaptak. Ekkor már közismert volt, hogy január 6-án a községből jó néhány férfit a szovjet katonák elhurcoltak. A „malenkij robot” valamilyen védelemnek is tűnhetett, így január 8-án Érdről és a környező településekről több ezer ember – zömében férfi – jelent meg az érdi vásártéren. Nem gondolták, hogy nagy többségüknek ez a kiindulópontja annak a több évig tartó szenvedésnek, amelynek állomásai gyalogmenetek, gyűjtőtáborok és a Szovjetunió munka- vagy büntetőtáborai.

A hozzátartozók sem számítottak arra, hogy apjuk, férjük, fiuk olyan útra indul, ahonnan sokuknak nem lesz visszatérés.

A történet okai a szovjet rendszer működésében kereshetők. A propaganda a Szovjetuniót a világ legdemokratikusabb országának tüntette föl, holott az egykori cári Oroszországban a történelem egyik legszörnyűbb diktatúrája alakult ki. Az ország emberek millióinak kényszermunkájával épült – emberek millióinak halála árán.

A második világháború idején szovjet megszállás alá került területek polgári lakossága ingyen munkát jelentett a szovjet rendszer számára. Sokkal veszélyesebb volt azonban az a törekvés, hogy megváltoztassák egy-egy terület etnikai összetételét. Nem utolsósorban a szovjetek igyekeztek félelmet kelteni a megszállt területeken annak érdekében, hogy a lakosság elfogadja az új, kommunista rendszert.

Érden évtizedekig hallgatni kellett az igazságtalanul elhurcoltakról. Akik hazatértek a Szovjetunióból, azt a figyelmeztetést kapták, hogy ne beszéljenek az ott látottakról. Jó negyed százada azonban megtört a hallgatás.

A Magyar Földrajzi Múzeum épülete előtt áll Domonkos Béla szobra, amely emléket állít az áldozatoknak. Többek között itt emlékezhetnek minden év januárjában Érd polgárai a tragikus eseményekre. 2015. október 21-én a Magyar Földrajzi Múzeum Dr. Kubassek János igazgató úr szervezésével konferenciát rendezett a hetven évvel korábban történekről, ezzel egy időben Lendvai Tímár Edit és a Múzeum munkatársai emlékkiállítást rendeztek, amely bemutatja az elhurcoltak sorsát.

Érd Megyei Jogú Város, élén T. Mészáros András polgármester úrral, nagy hangsúlyt helyez a mindenkori méltó emlékezésre. 2015 szeptemberében megalakult az érdi „Malenkij robot” Emlékbizottság, amely fő feladatának tekinti, hogy új tartalmi és formai elemekkel bővítse az évenkénti megemlékezést. Így kapcsolódott az eseményhez az érdi Irodalomkedvelők klubja, amely irodalmi pályázatot hirdetett „Malenkij robot” címmel. Az első díjat Habos László, a másodikat Tarnócziné Barabás Irén verse, míg a harmadik díjat Szabó I. Valéria novellája nyerte. A január 10-i városi emlékünnepeken a nyertesek a Mészáros Balázs tervezte és Ács Valéria Mária keramikus művész készítette emléklakettet vehették át.

Pergel Antal
a „Malenkij robot” Emlékbizottság elnöke

Habos László

Szótlan...

Csak azért a papírért ment oda,
 ahogy a többiek,
 akik hittek a szónak,
 s indult el vezényszóra,
 vitte fájós lába,
 tartva a sort
 összeszorított foggal,
 szótlan,
 és egyre hidegebb lett,
 ahogy távolodott otthonától,
 hiába maradtak el faluvégi házak,
 nem lett vége a rövidnek remélt útnak,
 távolabbi állomásra suttogtak a sorban.
 És vérvörös lett az alkony,
 és harapott a fagy koromfekete éjen,
 és puskacsővel nézett farkasszemet
 zúzmaratakarója alól a hajnal,
 és mélyről tört fel őszinte sóhaj,
 s a megszokásból rebegett ima
 tördelt üvegreményt,
 s hajladoztak sudár jegenyék
 ismeretlen utak mentén,
 s nehezedtek a léptek,
 de az iramot tartani kellett
 összeszorított foggal
 azért a papírért,
 szótlan,
 hogy aztán könnyebb legyen
 a holnap,
 ha lesz,
 mert volt, akit legyőzött a koromfekete éj,
 hiába kérte mindenható Istenét,
 elfordult a szent fő,
 s takarta könnyektől ázott szemét
 a szögekkel vert tenyér,
 és haladni kellett a többiekkel,
 sorban,
 igyekezni kifakadt gennyes lábbal
 a málenkij robotra,
 s a hazugsággá vált ígéret
 taszította sorstársaival
 marhavagonba,
 összezsúfolva
 elkeseredett ismeretlenekkel
 és az ezer arcot öltő balsorssal,
 s míg csattogtak acélkerekek,
 az elnehezült szemekben
 csillogtak
 üvegszilánkjai darabjaira tört reménynek,
 és új íze lett a fagyott kenyérnek,
 és farkastörvény
 szabott jogot életnek, halálnak,
 s ártatlanok véréből lett vörös
 az út,
 mely Érdről vezetett Szibériába.

Tarnócziné Barabás Irén

Elhurcoltak emlékére

Hideg sütött
 a fák hófedte ágain,
 minden apró mozdulatra
 jégdara hullt,
 a tó vize tintakék
 foltként kiáltott.
 Simára fagyott
 dermedten a múlt.
 Tótágast állt
 a tó széléről
 egy sor fenyő
 jeges tükrözése
 a néma, fehér,
 fagyott tájban,
 halott szivárványt
 csalt elő félénken
 a nap lapos fénye.
 A tűz alig pislákol,
 fakó, vörös
 fények táncoltak
 a megtört arcokon,
 vacogva, fázva
 a tűz kicsiny karéjában
 néhányan álltak,
 mások fekszenek
 az összetaposott,
 halott havon.
 Itt már régen nincs
 gyáva és bátor,
 megtörte őket,
 a még reménnyel élőket,
 a kegyetlen munkatábor.
 Fagyott emberi pára
 szállt fel, s életért kiált,
 reszkető kezek
 bújtak rongyokba,
 kérések szálltak, imák
 messzi otthonokba.
 Háborútól gyötört lelkek,
 szabadságot reméltetek?
 Csak ez maradt nektek:
 reményt veszített szemek,
 lélekből harsogó miértek.

A hazától távol voltak
 és egyre távolabb:
 a győztes mindent vihetett.
 A vesztes áldozat.

SZABÓ ILONA VALÉRIA

MÁLENKIJ ROBOT

A történet három, számomra nagyon közel álló emberről szól: az édesanyámról, a nagybátyámról és a nagyapámról. Ez a megtörtént esemény az idők során családi legendává változott, amelyet sokszor felemlgettünk. Az itt leírtak a családtagok visszaemlékezésein és a nagybátyám elbeszélésén alapulnak. Azonban a történet részleteit és az emlékfoszlányok homályosságát jómagam, a történet főszereplőjének unokája, saját képzeletemmel egészítettem ki.

A fiatal kisbíró dobpergetve közeledett a kereszteződéshez, arcán a hivatalnokok komolyságával. Tudatában volt feladata fontosságának, az összegyűlt emberek szemében ő most a hivatalos közege, annak minden jelképével, a vállán lógó dobbal, a katonai sapkára emlékeztető fejfedővel és a lepecsételt hirdetménnyel, amit a sarokhoz érve komótosan ki is bontott.

A könnyű szél magával hozta az édes akácvirág és orgona illatát, de nem az a tavasz volt ez, amikor az emberek elkérgesült lelke megnyílt volna a természet ébredése, a megújulás ígérete előtt. Gyanakodtak. Csendesen és komoran hallgatták, amint a kisbíró mondókáját kántálva rákezdte:

– Közhírré tétetik...

Ugyan mi jóra is számíthatnának? Az elmúlt évek megpróbáltatásai mindenükből kifosztották őket, az utolsó tartalékaikat, ami még megmaradt, a váratlanul, de rendszeresen megjelenő, kósza portyázásra betérő orosz katonák vitték el. A lakosság rettegett és bujkált előlük. A férfiak azért, mert vagy partizánnak, vagy németnek, vagy csak egyszerűen magyar ellenségnek nézték őket, akiket bármikor elvihetnek egy „kis munkára”. A menyecskek arcukat bemaszátolva, fejkendőjüket a szemükig húzva, hátukat meggörbítve bújtak meg a ház valamelyik zugában, ha hírt vették, hogy orosz katonák járnak a közelben.

Mégis... az ütközetek elkerülték őket, orosz csapatok nem vonultak be a faluba. Az ágyúdörgést is csak a közeli nagyvárosból hallották, ahol a németek legnagyobb ellenállást tanúsítottak, és emiatt elkeseredett harcok folytak. Talán ez is volt a szerencsájük. A késésben lévő, Debrecen felé vonuló orosz csapatoknak már nem volt

alkalma betérni szabad rablásra a határ menti kis faluba. De a főutat, ahol elvonultak, a párhuzamosan futó vasútvonallal szemben még egy utolsó házsor szegélyezte, amelyet egy széles, vízzel megtelt ártéri terület szigetelt el a falu többi részétől. Ebből az irányból hallották a tankok csikorgását és a gépfegyverek ropogását. Aztán minden elcsendesedett, vége lett az egésznek, vége a háborúnak, de még nem merték elhinni, hogy igaz. Senki sem merészkedett odáig, hogy megnézzék, mi történt ott kint, a falu kieső, utolsó utcáján.

A kisbíró éppen a hirdetmény végére ért, összetekerte a paksamétát, amikor meglepetésszerűen egy géppuskás orosz katona bukkant fel az egyik mellékutcából. Eleinte csak néhány fej fordult felé, de mire közelebb ért, már mindenki őt nézte szótlanul, moccanni sem mertek. Szlávosan lágy arcvonásai és sapkája alól kibukkanó szőke haja nem tévesztette meg a falusiakat. Szemükben félelemmel követték mozdulatait, és ahogy közeledett feléjük, a katona is gyanakodva, bizalmatlanul pásztázta az összegyűlt embereket. Előretartott fegyverével utat nyitott magának, és egyenesen a közepén álló, egy fejjel a többiek fölé magasodó férfihoz tartott, majd puskájával oldalba bökdöste, és oroszul többször kurtán felszólította, hogy induljon. Az erős felépítésű, harmincas éveinek vége járó férfi dús, fekete hajába már fehér hajszaalak is vegyültek, és orra alatt sűrű kis fekete bajuszt viselt. Mellette egy tízéves körüli kislány és pár évvel fiatalabb cingár kisfiú téblábolt. A férfi a felszólításra kezével gyengéden eltolta magától a gyerekeket, és szó nélkül, a katona pillantását kerülve, semmiféle ellenállást nem tanúsítva, elindult az országúton, mögötte a gépfegyveres orosz katonával, kifelé a faluból.

Az egész jelenetben volt valami álomszerűen valótlan és kísérteties, ahogy a néhány orosz vezényszón kívül egy pissenés sem hangzott el, és ahogy az emberek dermedten néztek az országúton távolodó két alak után.

Ekkor, mint egy gonosz varázslatból felocsúdva, az egyik asszony kivált a tömegből, és egyenesen a második ház felé futva hangosan kiabálni kezdett:

– Ilonka! Ilonka! Jöjjön gyorsan! Viszik Ferit az oroszok!

Mire a fiatalasszony kifutott a házból, már a két gyerek is ott állt rémülten a kapunál. Az anyjuk ijedten elkapta a kezüket, és magával húzva őket szaladt velük az országút felé. Fejében verőérének lüktetésével együtt dobolt a gondolat, hogy a gyerekeket nem bánthatják. Az idegességtől remegve, levegő után kapkodva biztatta őket:

– Feru, Ica, hamar! Fussatok utánuk! Sírjatok, könyörögjétek, ahogy tudtok, hogy engedjék el az apátokat!

A gyerekek futásnak eredtek. Ahogy kiértek az országútra, a távolodó két alak messziről szinte egybeolvadt, amint egymás mögött lépkedtek. Magasan, egyenes tartással elől az egyik, nyomában, hátának puskát szegezve a másik. A civil és a katona.

A két gyerek akkor érte utol őket, amikor azok az út két oldalán húzódó árteret már majdnem elhagyva készültek befordulni a főútra, a falu utolsó utcáorába. A fiú a katona lábába csimpaszkodott, és hangosan zokogva ismételtette:

– Ne bántsza az apukámat! Engedje el az apukámat!

A kislány is hangosan sírt, és ugyanezt kiabálta, a katona karjába kapaszkodva, csókolgatva ott, ahol érte, a karját, a ruháját, a kezét, úgy könyörgött, hogy engedje el az apját. A katona időről időre lerázta, de nem bántotta őket. A férfi, az apa, csak ment egyenesen előre, szótlanul, hátában a gépfegyverrel, egyszer sem fordult meg, és nem könyörgött az életéért. Már legalább egy kilométert tettek meg így, és a katona egyre idegesebbnek látszott, kezdte elveszíteni a türelmét. Végül, amikor a kövesút jobb oldalán egy fasor mellett haladtak el, leterelte őket egy ösvényre.

Ahogy eltávolodtak az úttól, a fák közötti kis tisztáson az orosz, mint az üzött vad a rajta csüngő kutyákat, újra lerázta magáról a két gyereket, aztán ellépett az előtte álló férfi mögül, és néhány méterrel eltávolodott tőlük.

A két gyerek már nem a katonához, hanem az apjukhoz futott. Szorosan mellé állva két oldalról átölelték a lábát, szótlanul összeforrtak vele. Már nem kérleltek, és nem sírtak. Az apa is néma maradt. Pillantása még mindig úgy kerülte a katonáét, mint az állatok az emberét, amikor nem akarják ingerelni, felbőszíteni a náluknál hatalmasabb kétlábút.

A katona most a hármassal szembe került, rájuk szegezett fegyverrel, néhány lépés távolságban tőlük megállt. Másodpercek teltek el így, amíg fontolgotott.

Ő van egyedül és azok ott hárman. Ők a család, ő pedig az ellenségük, és az övé a hatalom. Azok ott ellenséges család és ő a katona, akinek meg kell büntetnie az ellenséget. Pillantása most a lány blúzára tévedt, a két apró, szimmetrikus csúcsra, ahol annak bimbózó nőiessége alig észrevehetően domborította az anyagot. Ajkának puha érintését még a bőrén érezte. Lassan nyakától felfelé, egészen a halántékáig előntötte a vörösség. Ekkor fegyverét hirtelen fel-le mozdítva hadonászni kezdett, felváltva az ösvény felé, majd rájuk mutatva, egy kurta orosz szót ismételtetve. Azok hárman megértették. Hátat fordítottak, és kézen fogva, szorosan egymáshoz simulva elindultak visszafelé az ösvényen, ki a főútra.

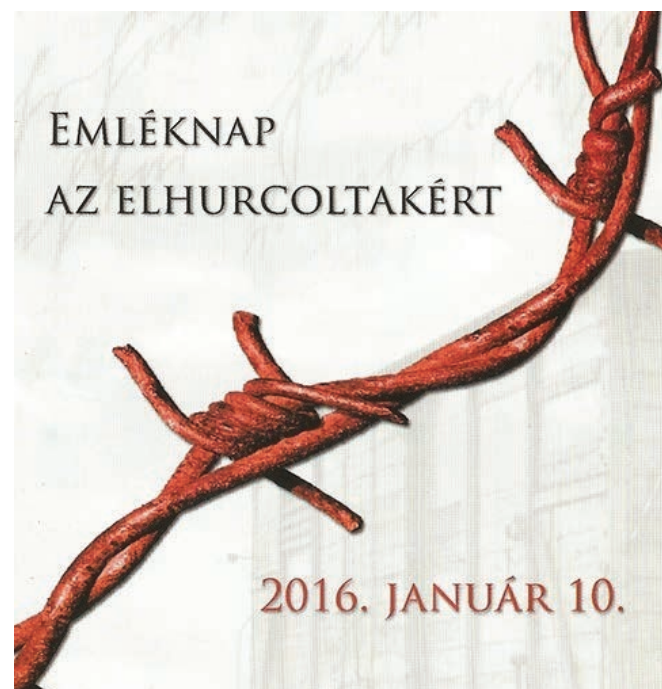
Már mentek egy jó darabon, amikor a kisfiú pillantása megakadt az út bal oldalán, az árokban szanaszét heverő tárgyakon. Mi ez a sok holmi? Ezeket észre sem vette idefelé jövet! Összetört bútorok, ruhák és edények egymás hegyén-hátán, még órák is vannak!

És az meg mi ott? Egy kéz? Kezek és lábak? Megtorpant.

Az apja szorosabban fogta a kezét.

– Ne nézz oda, fiam! Csak egyenesen előre nézz!

Így mentek tovább együtt, hárman a falujuk felé.

BEMUTATKOZIK

LUDWIG GÉZA

Születtem 76 éve Kassán – amely akkor ismét már/még Magyarországon volt, februárban, a névnapomon. (Szökőév volt.) Voltam gyerek Miskolcon, Pécsen, kamasz Óbudán. Matura az Árpád Gimnáziumban. Innen jártam Orvosegyetemre, és ha villamossal mentem, gyakran eltérített a Lukácsfürdő. Még télen is.

Voltam orvos – azaz központi megyei belgyógyászgyakornok Pápán két hétig. Lakhelyünk nem lévén, és minthogy Balatonfüred orvost kerestem, felkerekedtem, odautaztam. Az akkori viszonyok ezt ilyen egyszerűen nem engedték meg, a miniszterhez kellett folyamodni, hogy a kötelező letöltendő két év előtt munkahelyet változtassak. De megtörtént. Csaknem 20 évet töltöttem ott. '81-ben született leányunk, Rita, aki – fájdalom – már nyolc éve nem él.

E húsz év alatt alorvostól osztályvezető főorvos lettem, és közben lettem a belorvosi és kardiológiai szakvizsgát. Négy félévet hallgattam filozófiából, melyből sikerrel államvizsgáztam is.

1986-tól közel négy éven át Budapesten szolgáltam három munkahelyen is (BM Kórház, Haller utcai kardiológiai szakrendelő és az akkor Korányi Sándorról és Frigyesről elnevezett kórház belosztálya), mígnem 1990-ben Érden lettem házi orvos. És szakvizsgáztam házi orvostanból is. Most – hat éve – nyugdíjas vagyok „teljes állásban”.

Szerettem fotózni, zenélni – citerán, mandolinon, spanyolgitáron, sőt rövid ideig szájharmonika-együttesben is. Rajzolgattam, festettem. Néhány ceruzarajzom megmaradt, tusrajzaim elvesztek, csak egyetlen maradt meg tömörítve egy merevlemezen.

Írtam verset, prózát kamasz- és egyetemistakoromban is, néhányat még ma is őrzök ezek körül. És írtam akkori szerelmemhez – aki most feleségem. Kevés vers, próza született orvosi praxisom ideje alatt. Balatonfüreden elmélyedtem a tudományos kutatómunkában, a WHO szervezésében is – szakmai írások, előadások foglalták le időmet a gyógyításon túl. Érden, körzetben, kiváltképp a 90-es évek eleje – nem kedvezett a szépírásnak. Ahogy egyszer Balatonfüreden idéztem Katona Józsefet: „A madár, ha látja, hasztalan esik fütyörészése, élelméről gondoskodik, és elhallgat”.

Az elmúlt hat évben kezdtem írni ismét, verseket, prózát, esszéket – ezek természetesen többnyire orvosi-etikai-filozófiai indíttatásúak voltak. (Több megjelent egy orvosi portálon.) Verseim is többnyire hasonló érzelműek. De ha már leírtam, akár vers, akár próza, ha tudnak mondani, átadni valamit, hát hadd mondják el, adják át másoknak is...

SZIGETVÁRI ZSÓFIA PETRA

2002. július 8-án születtem egy gyönyörű nyári napon szüleim nagy-nagy örömeire.

Jelenleg az ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium 7. osztályos tanulója vagyok Budapesten. Már óvodás koromban szívesen szerepeltem, szeretek verseket, meséket mondani, kitalálni. Amint megtanultam a betűvetést, belefogtam egy kisregénybe; nyolcévesen megírtam első részét (címe: Szabad szív, melyből egy rövid részlet már megjelent), azután a másodikat, a harmadikat most is írogatom, csak a sok iskolai tevékenység miatt lassabban haladok vele, ráadásul anyukám folyton hozza a pályázatokat, így azokra is küldök hosszabb-rövidebb történeteket, meséket, az utóbbi időben a versírásba is belekezdtem. Több művem jelent már meg vagy könyvben, vagy a neten, bár én jobban kedvelem a hagyományos megjelenést, a könyveket. Ha tehetem, olvasok, mert azt többre tartom a számítógépes játékoknál, a tévénézésnél. Mindig van nálam valamilyen regény, mert még az illatukat is szeretem a könyveknek.

Nagyon kedvelem a színpadi játékot, a vers-, próza- és mesemondást is, ha időm engedi, az ország minden részébe elutazok egy-egy találkozóra, igen szép eredményeket érek el ezeken a versenyeken. Voltam már idős néniknél népdalokat és meséket gyűjteni is, akiktől nagyon sokat tanulok ilyenkor.

Jól tanulok, emellett a Kiss Lenke Kosárlabda Egyesület (KÖLÖKÖS) leigazolt játékosa vagyok.

Tudáspróba

Órán a tanár
Felmérte, ki a gyorsabb,
A fecske vagy ő.

Emlék

Mindig kicsivel
több por borítja be, ez
a múlt s az idő.

BEMUTATKOZIK

KAJTÁR LÁSZLÓ

1950. október 29-én születtem Kolozsváron. Egyedüli gyermeke voltam szüleimnek, viszont nem kényeztettek el, sőt kicsapongó kölyökként gyakran kellett fegyelmezzem. A kolozsvári sportiskolában érettségiztem 1969-ben (6 évet vízilabdáztam), utána elvégeztem a hároméves dekoratív felsőfokú iskolát: rajzolni, festeni, grafikázni tanultunk, valamint kalligráfiát. Az utolsó évben gyakorlatra a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Egyetemre jártunk krókkizni és megfigyelni a „profik” mesterfogásait. Édesapám ismert iparművész volt, minden, ami a fémhez kötődött, azt ő mesteri fokon űzte. Az ötvösművészetet tőle kaptam. Már tinikoromban keményen érzékeltem a magyar kisebbség elnyomását Erdélyben. Teher alatt nő a pálma, így gyakran tevékenységem során ismertem meg, mit jelent magyarnak lenni Erdélyben.

„Magyarkodásomért” többször is összetűzésbe kerültem a hírhedt román „szekuritáté” embereivel (az ÁVH, a KGB román változata).

A reklámszakmában dolgoztam 15 évet Kolozsváron, amikor 1986-ban (májusban) megelégteltem a Ceausescu „aranykorát”, és nagyon kalandos úton dobtantottam Svédországba.

Az elején, 3-4 évig mindent csináltam: voltam öntő (addig öntődét csak a TV-ben láttam), gyári munkás, mindent elvállaltam. Egy évet sikerült Borasz (város Göteborgtól 60 km-re, 120 ezer lakos), színházában dolgoznom díszlettervezőként.

Ezután elvégeztem a gyógypedagógiát, konduktor lettem, autista, Asperger és Tourette-betegekkel foglalkoztam. Közben festettem, grafikáztam, plakátokat terveztem, és karikatúrákat készítettem egy helyi újságnak. Tagja voltam a „megyei” képzőművészek társulatának.

Már Erdélyben is másodrangú állampolgár voltam, és cseberből vederbe, itt is ugyanazzá váltam. Álmodtam, hogy egyszer az anyaországban éljek, mert idegenben keserűbb a sírás, és másképp fúj a szél.

„Hontalan vagyok, /de vallom rendületlenül, /hogy Ő az út és az élet,/és maradok ezen az úton, /míg csak élek, /töretlen hittel /ember és magyar” (Wass Albert: Hontalanság hitvallása).

Isten segítségével álmodom megvalósult, és három éve feleségemmel Érdre költöztünk. Itthon otthon vagyok.

MÁRKUS JÓZSEF

1954-ben születtem. A középiskolai években kezdtem el képzőművészettel foglalkozni (festés, rajzolás), 6-8 évig folytattam, majd következett egy nagy szünet, mert a családalapítás és a munkám került előtérbe.

Az utóbbi években fedeztem fel újra az alkotás örömét és egyben nélkülözhetetlen fontosságát az életemben.

2015-ben két önálló kiállításom volt, és most készülök a harmadikra.

Mindig is vallottam, hogy az alkotás örök és állandó örömforrás. Az őszinte belső motivációs erő az, ami képes az alkotást létrehozni. Az eszköz és az anyag meghatározó lehet, de a végcél a hatás, az élmény átélése és nem a megmagyarázása.

Fontos, hogy számomra az útkeresésnek most sincs vége.

Márkus József: Maszk-ok

A KÉK vendége volt:

Hóvári Zoltán

MŰVÉSZ VAGY FESTŐ

Január végén tartotta meg idei első klubnapját a Képzőművészek Érdi Közössége (KÉK), amelyen Hóvári Zoltánt, a Poly-Art egyik oszlopos tagját látta vendégül. – Mit is mondhatnék magamról? – kezdte szerényen a bemutatkozást, de hamar kiderült: noha már szinte felnőttként vette kezébe az ecsetet, egyáltalán nem volt eseménytelen a művészi pályája. Elmondása szerint keresztanyja ajándékozta meg 18 éves korában egy olajfestékkészlettel, kapott hozzá vakkereteket meg ecseteket is, már csak egy maradt hátra: belevágni a festésbe. Ahogy ő fogalmazott: addig csak rajzolgatott inkább, mert az irodalom, azon belül a vers és az előadóművészet sokkal jobban érdekelte.

A versmondóversenyen elért országos második díj után felmerült benne a gondolat, hogy a színművészeti pályát válassza, végül mégis kihagyta a lehetőséget, de a vers szeretete azért maradt! Párat maga is írt, amelyek különböző antológiákban megjelentek, majd 18 évesen egyszer csak ott voltak a kezében a festészeti kellékek...

Az első alkotása egy tengeren hányódó hajót ábrázolt. Aztán egy évig megint nem nyúlt ecsethez, de a 2000-es években ismét előtérbe került a festés az életében, sőt ekkor már – hogy ne maradjon tudatlan – egy budai rajziskolába is beiratkozott. Közben rájött, a festést nem lehet „megtanulni”, a képzőművészetet oktatók csupán felnyitják a szemed, megtanítják, hogyan láss! – mondta.

Kedvencei a portrék meg a tájképek. Közben az ő életéből sem maradt ki egy olyan korszak, amikor a nonfiguratív kifejezési forma felé fordult, de mindig megmaradtak a portrék és a természet – mesélte Hóvári Zoltán, majd a neki szegezett kérdésre, hogy mi a művészet, szerényen csak ennyit mondott: Nem tudom.

Nem vagyok művész, csupán festő. Úgy vélem, a művész már átlép ezen a szinten, ahol én tartok most.

Mindenesetre festés közben zenét hallgat, és olyankor teljesen megszűnik számára a külvilág, és megnyílik előtte az a belső látásmód, amely az ecsetet tartó kezét vezérli.

A klubnapon fontos tudnivalók is elhangzottak. Felvetődött egy érdi művészeti fesztivál ötlete is, amelynek konkrét szervezéséről a napokban még folynak a tárgyalások. Szó esett arról is, hogy az évenként jelentkező Poly-Art kiállításokat felfrissítené, érdekesebbé tenné, ha egy-egy konkrét témához kapcsolódó munkák készülnek.

A KÉK új tagként köszöntötte Márkus Józsefet, aki a Poly-Art áprilisi pódiumestjének – Kajtár László mellett – egyik vendége lesz. A KÉK több tagja sikeresen vett részt a februárban megtartott Pest Megyei Értéktár – Érdikum programsorozatában bemutatkozó Poly-Art műsorának akciófestésében.

A nyolc alkotó által közösen készített tájképet az IRKA-tagoknak ajánlották fel, amit majd az egyik irodalmi pályázat legjobbjának ítélhet oda a zsűri.

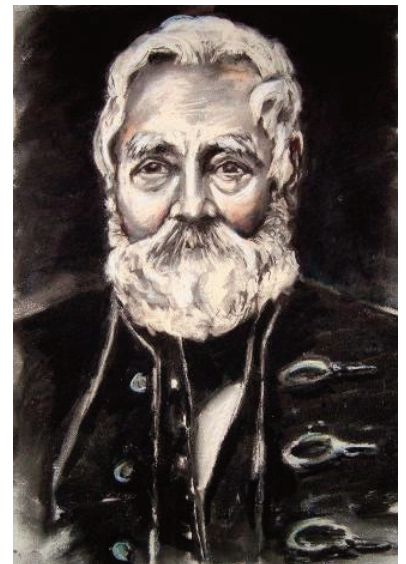
Bálint Edit
az Érdi Újság munkatársa

Csuka Zoltán

Banánszedő

Érdy (Luczenbacher) János

BÚCSÚZUNK MÁJER JÓZSEFTŐL

Búcsúzás
– Májer József költőtársától

Végigsuhant a szél
a
hanyag városon
kertekbe nézett
majd
tovább
osont
társául szegődött
végzetes végtelen
valakit keresett
magányost
védtelent
betekintett több tucat ablakon
megpihent
érezve
itt
a
jó alkalom
kereste
őt
ki
szívében
vágyat
lázat
lemondást
cipelt
keserűt kóstolt
és
életet lehelt
rábukkant
kopott díszletek
tágas falak között
markába fogta tört szívét
előle
meg még senki sem szökött
szürkére szűkülő tekintet
dühödten lüktető erek
küszködve küldtek könyörgő létüzenetet
hiába
kiáltás
harc
könny
hiába
sóhaj
tehetetlenül tördelt kezek közül
óvatlanul
kiszökött
a
lélek

emlékem vagy
mosolyod titkában osztozom
lezárult földi zarándoklatod
ég peremén tűnő csillagok közt
érezem ahogyan távozol
villanófényben
konok arcéled már szabad
kérges kezedből
szerteszt szóródnak
mint
a
mag
az
ősmagyar
megszentelt
szavak.

Kósa Márta

Olykor elakad a szó

(Májer József költő
e m l é k é r e
2016. jan. 22.)

tudod nincs halál
csak a végtelen
meg a földre hullt papír
meg a tinta – színtelen
és nincs igazság
a hazugság is lapít...
elvesztettünk megint
a VOLT-ból valakit
a megfagyott gondolat
s a vers mely végtelen
olykor elakad a szó
a rím reménytelen
a szív már nem dobog
a maradék küzdelem
a túlélőkre hárul
a tántorgó értelem
meg a szürke holnap
és mégis menni kell
örülünk hogy élünk
érjük be ennyivel...

Döbbenet

nem írsz több verset
már fel sem olvasod...
holnap felkel a nap
de már nem láthatod
ködfátyol borít mindent
a lépted hangtalan
befogadott a TÉR
de az IDŐ súlytalan
hiányod apró csillag
örökre fenn ragyog
félősen üzen felénk
...ha néztek itt vagyok ....

Petrik István

FARKASOK (M.J. emlékére)

A harmadik balról jött nagyon gyorsan és hangtalanul, mintha lábai nem is érintették volna a fagyos havat. Már az is meglepte a vadászt, hogy az előtte pislákoló tűzön túl, a tisztás szélső bokrai között két szempárt látott felvillanni. A fenevadak errefelé szinte soha nem jártak fal-kában, egyesével meg csak kerülgették az embert, komoly támadásra nem szánták rá magukat. Igaz, azt is észrevette, hogy az utóbbi években a magányosan kószáló ordasok is felbátorodtak, egyre közelebb és közelebb merészkedtek hozzá. Több mint ötven éve járta már a vadont, jól ismerte hát szokásait és törvényeit. Mostanában egyre gyakrabban gondolt rá, hogy felhagy a prémvadászattal. Valahogy, talán elkezdte sajnálni a csapdába esett állatokat, meg aztán úgy érezte, eleget elejtett már. Az ő prémjei messze földön híresek voltak. Néhány vevője kötegekben vitte a kiszáritott és finoman kikészített árut, de előfordult, hogy egész szőnyeget, takarókat rendeltek tőle. Olyan volt ez számára, mint a morfinistáknak a kábítószer. Különösen, amikor látta, milyen örömmel simítják végig a tökéletes prémet az igazán értő emberek. Nem a pénzre vadászott hát, hanem az öröme, melyet mások szemében láthatott.

Most itt a szikla tövében a takarójába burkolózva megint eszébe jutott, hogy elég lenne már... Egész nap járta a havas ösvényeket, de a csapdák üresek maradtak. Igazából nem is bánta. Csakhogy elfáradt, és ráadásul jöttek ezek a kiéhezett dögök. Alkonyatkor vette észre az elsőt, s azt még egy kiáltással elzavarta. Így szokott ez lenni. Ha útjába került egy-egy, elég volt rákiáltani vagy ijesztésképpen felé mozdulni, esetleg a kést megvillantani, és az állat elinalt. Egyetlenegyszer fordult csak elő, hogy a régi forgópisztollyal a levegőbe durrantott, mert egy nagytermetű kan állhatatosan kerülgette, s attól tartott, odacsodíthatja a társait.

Ahogy az alkony szürkült, ő maga is elálmosodott. Egy futó pillanatig arra gondolt, el kéne zavarni azt a kettőt, de nem mozdult. Tudta, hogy a tűz miatt úgysem mernek közelebb jönni. Utóbb aztán úgy látszott, el is tűntek. Nem mérte fel, mennyit alhatott – öt perccel, fél órával –, de amikor felébredt, a két farkas ott ült a lábánál, mozdulatlanul, mint két szobor. Nem mozdult ő sem, csak a szemét csukta le, és nyitotta ki újra, hogy nem káprázat-e, amit lát? Nem volt az! Először a nagyobbik rohanta meg, úgy ahogy volt, félig ülve, félig fekve. Az állat a bal vállába mart, és ő ösztönszerűen oldalra vetette magát, majd belemarkolt a farkas két fülébe, és felordított.

– Héééjj, te rohadék!

Az ordas hátrahőkölt, ekkor a másik is ijedten arrébb penderült, hogy aztán mindketten egyszerre essenek neki. Neki azonban addigra már kezében volt arasznyi pengéjű borotvaéles kése, mellyel a zsákmányait szokta megnyúzni. Lábait felhúzva lerúgta magáról az elsőnek támadót, de a második ugyanott mart bele, ahol imént az első – vállánál és mellkasánál a szíve fölött. A fájdalomtól egy pillanatra megbénult, aztán – mielőtt a másik elkaphatta volna csuklóját – a kést markolatig dőfte az

oldalát fenevad hasába. Az vinnyogva lehemperegett róla, ám a vértől izmos markolat kicsúszott a férfi kezéből. A vadállat társa vicsorogva húzódott vissza, és nézte, ahogy az ember megpróbál felemelkedni.

A vadász azt remélte, vége a küzdelemnek. Az oldala rettenetesen sajgott minden levegővételkor, mintha vasmarok szorítaná szívét, de hitte, hogy megúsza. Bizott benne, hogy ezzel a két rohammal még hazavergődhet. Bal karja bénultan lógott mellette, jobbával éppen a vonagló állatból kimeredő kés után nyúlt, amikor megjelent a harmadik. Látni sem látta, és hallani sem hallotta, csak érezte, hogy hatalmas erővel rázuhan, és ledönti, mint egy lavina. A kést nem sikerült megragadnia, így az övéhez kapott. Oda, ahol a revolvernek kellett lennie... A jó öreg hatlövetű azonban nem volt sehol!

Miközben nyakát, vállát, mellkasát marcangolták, az utolsó gondolatfoszlányok fényképszerűen vetítették elé, amint a pisztoly a fogastra akasztott széles övön lóg, melyet elfelejtett felcsatolni.

– Hát... alighanem vége – villant még belé. Fájdalmat nem érzett, csak valami furcsa zsibbadást. Tudta már, hogy ezek a szívét akarják, és semmi nem állíthatja meg őket. Még talán el is mosolyodott, amikor arra gondolt, sokra nem mennek vele – fáradt és öreg az az ökölnyi motor, mint ő maga... Szeme előtt fényes villanások úsztak el színesen, fülében, mintha vízesés morajlana egyre halkabban és távolabbról, aztán lebegés, lebegés, lebegés...

Amint lassan felfelé emelkedett, az egész földi világ már nem érdekelt. A szürke köd és a még szürkébb felhők hamarosan eltakarták, ami odalent maradt, s ő súlytalanul szárnyalt egyre följebb és följebb a hunyorogva ébredező csillagok felé.

Kovács F. István

Márkus József: Angyal burokban

**PEST MEGYEI ÉRTÉKTÁR-ÉRDIKUM
konferencia és a hozzá kapcsolódó kiállítás**
(február eleje, Érdi Városi Galéria)

Megtiszteltetésnek vettük a meghívást: bemutatkozhatunk az érduimok között az Irodalomkedvelők klubjával, másnap pedig a Poly-Art Alapítvánnyal és Bíró András műveire kaptunk fél órát.

Percnyi pontossággal építettük fel a forgatókönyvet, megmutatva, milyen sokszínű egy-egy felolvasós nap, amikor körbeüljük a nagy asztalt, és meghallgatjuk egymás versét, prózáját, vagy éppen klasszikus művet hoz valaki, vagy olvasmányélményét osztja meg, mások igen tudatosan, autodidakta módon alkotnak, és be is avatnak minket a műhelymunka részleteibe.

Egyszer nyelvi, másszor irodalmi játék teszi érdekessé a találkozót (most Habos Laci hozott ilyen), de az aktuális eseményekhez is csatlakozunk: ezért is volt utalás Szabó Vali elbeszélésével a „Málenkij robot”- kiállításra.

Mindenből csak ízelítőt adtunk, hiszen egy órába nem zsúfolhattuk bele azt a gazdag tevékenységet, ami jellemzi az IRKA-t.

Volt izgalom! Már a kezdetekkor borult a terv: nem érkezett meg idejében a laptop (a kivetítéshez szükséges alap-eszköz). A mi jól összeszokott közösségünk rugalmasan átlendült a változtatáson, a közös célért azonnal kellett dönteni, cseréltünk – kétszer is.

A közönség értékelte, hogy egyszer csak eléje tárult az öt év rendezvényeiből összeállított képsorozat a vetítövásznon (költői estek, könyvbemutatók, műsorral egybekötött kiállítás-megnyitók), majd visszafogottan búcsúztunk a mi Májer Józsinktól: az irodalmi igénnyel megírt művektől (is) bepárasodtak a szemek. Ilka Gábor kicsike szobraihoz írt verseink szintén tetszettek. Mindig talány: néhány centibe hogy fér egy egész élet drámája.

Nemcsak ezeket láthattuk az emeleten lévő kiállításon, hanem városunk jeles keramikusainak, festőművészeinek, szobrászainak alkotásait, az irodalom néhány kézzel fogható kiadványait (Bíró András, a Poly-Art, az IRKA köteteit), vagy a kulturális intézmények igényesen elkészített tablójait... Felsorolhatatlan, mennyi az érték!

Aztán bekövetkezett, amitől tartottunk: kifutottunk az időből. Még önfeledten élveztük Somfai István gitárzenéjét és a Jeszenyin-vers nyugtalanítóan fájdalmas szövegét és dallamát, amikor lejárt az időnk.

A szervezők nagylelkűségének hála: Pergel Antal szatírját még meghallgathattuk, sőt üzenete telibe talált. Elégedetten nyugtáztuk a folyamatos nevetgélést. De kár lett volna kihagyni!

Másnap a Poly-Art műsora gördülékenyen, gyakorlottan ment: jó volt újra elgondolkodni ennek a nemes misszióknak a történetén, az alapítók közösség-szervező és művészetápoló összefogásán.

Majd Bíró András jelent meg a kivetítőn A római polgár című versének szuggesztív előadásával. Persze, személyesen előadva ütősebb lett volna, mint ahogy Bessenyei Ferenc is, ha nem kazettáról hallatszik a hangja. A legjobb versek élő felolvasásával vigasztaltuk meg a hallgatóságot.

Szigeti Eszter és Varga Zoltán évek óta zenésítenek meg és adnak elő Bíró-verseket. Most újjakkal is megleptek bennünket.

A háttérben a rendezvények változatos képei Kreischer Nelly tehetségét dicsérik (mint mindig).

A Képzőművészek Érdi Közösségének akciófestése különleges élményt adott: néhányan a szemünk láttára vázlatból műalkotást. A végén ajándékká vált – valamelyik IRKA-pályázatra.

Nagylelkűségüket ezúttal is köszönjük. Mindig mondom: a mi közösségünk a legszerencsésebb és a leggazdagabb. Nekünk van a legjobb dolgunk a világon!

Két hétig dűskálhattunk a jobbnál jobb műsorokban, a bemutatkozó érdikumok előadásában.

Aki idáig nem volt tudatában, mennyi érték (természeti, kulturális, ipari, sport, stb.) van a birtokunkban, most megismerhette.

Méltán lehetünk büszkék rájuk.

A Bonton vérpezsdítő előadásával zártunk.

Sajnos, le kellett bontani a kiállítást... fájó szívvel.

Milyen szép is lenne, ha állandó helyet találnánk ennek a gyönyörű gyűjteménynek, és nem kampányszerűen, de folyamatosan látogatható (bővíthető) lehetne!!!

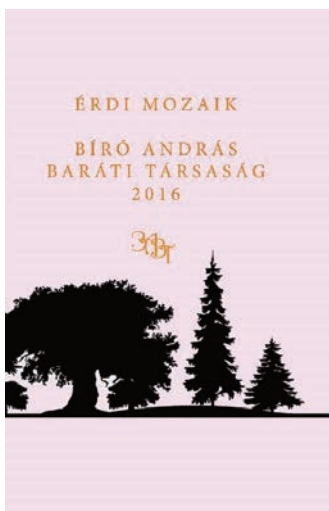
Daróci Lajosné
klubvezető

KÖNYVESPOLC

MEGJELENT...

Érdi mozaik címmel kézbe vehető a Bíró András Baráti Társaság első antológiája – egyfajta leltára Érd professzionális és az IRKA autodidakta szerzőinek. Igényes, ízléses, színvonalas kötet.

Karácsony István legújabb szórakoztató kis-regénye a **Miss Horoszkóp**.

Bíró Ilona-pályázat

Az eredményhirdetésre még decemberben került sor a Poly-Art 20. tárlatán.

Majorné Bániczki Julika a tőle megszokott szakértelemmel és hozzáértéssel elemezte a műtárgyak és alkotóik erényeit.

Bíró Ilona festőművész 95. születésnapja alkalmából az IRKA-tagok a felhívásra verseket írtak néhány képéhez. A család részéről a benyújtott pályamunkákat **Szegvári Zoltán** értékelte, aki fiatal kora ellenére már jelentős Bizánc-kutató tudós, és ő is nyújtotta át a nyertesnek szánt festményt: **Novákoviczné Tóth Icának**.

TARTALOM

Versek:

Kreischer Kornélia, Kovács F. István	1
Böhm András, Bíró András	2
†Májér József, Fazekas Major Gizella	3
Szirják Györgyi, Kósa Márta	4
†Jáki Ferenc, Ludwig Géza, Szabó Aida	5
Kissné Matkó Gabriella, Petrik István, Novákoviczné Tóth Ica	6
Tarnócziné Barabás Irén, Foltányi Emese, Wegenast Róbert	7
Dr. Szelényi Balázs, Habos László	8
Szabó Imre, Temesi Éva, Rendik Zsuzsa, Beck Zoltán	9
Bozó Patrik, †Dr. Lehoczky Győző	10
Magyar András, Varga Imre Lajos, Dylan D. Tides	11

Diákírók:

Sápi Luca, Szatmári Kristóf, Szigetvári Zsófia Petra	12
--	----

Haiku-oldal

13

Prózák:

Kovács F. István: Manyika rigói	14
Molnárné Boda Mária: Mitől boldog?, Karácsony István: Élőkép	15
Votin József: Jó napot adjon isten!	16
Kárász Tamás: Fricike	17
Horváth Lilla: Tudom,	17
Varga Imre Lajos: Harangjáték	18
Kovács Sándorné: Bogácsi mesegyűjtése	19
Pergel Antal: Vágányzár	20

Megemlékezés... (Pergel Antal)	21
Szabó I. Valéria: Málénkij robot	23

Bemutakozás:

Dr. Ludwig Géza, Szigetvári Zsófia Petra	25
Kajtár László, Márkus József	26

KÉK-oldal

27

Búcsúunk Májer Józseftől	28
--------------------------	----

Beszámolók:

Pest Megyei Értéktár – Érdikum... (Daróci Lajosné)	30
--	----

Illusztrációk:

Kajtár László	2,3,6,7,11,15,16
Márkus József	1,4,5,8,9,14,29

Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat • Megjelenik negyedévente a Poly-Art Alapítvány támogatásával • Felelős szerkesztő: Daróci Lajosné, tördelőszerkesztő: Habos László • A szerkesztőség levélcíme: Szepes Gyula Művelődési Központ 2030 Érd, Alsó u. 9. • E-mail: dalane@freemail.hu, haboslaci@freemail.hu • IRKA-logó: Mezőfi Virág • Nyomdai munkák: Progresso Print Kft. • Kiadja a Szepes Gyula Művelődési Központ • ISSN:2062-8048